

Už žemę ir žmogų

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SAJUNGOS SPECIALUS LEIDINYS 2014 SAUSIS-KOVAS

Bronis Ropė – kandidatas į Lietuvos Respublikos Prezidentus

ROPE

Kodėl „elitas“ bijo
LVŽS? 2 psl.

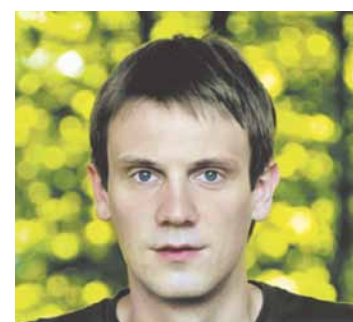
Atsigręžkime į kultū-
rą 6 psl.

ES – tai ne ta buvusi
sąjunga 7 psl.

Ekonomika – visa ap-
imantis gėris? 10 psl.

Nebijokime būti Lietu-
vos šeiminkais 11 psl.

Kodėl „elitas“ bijo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos?

Pastaraisiais mėnesiais vis dažniau Seimo valdančiųjų ir opozicinių partijų vadovai mini Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungą bei jos pirmininką Ramūną Karbauskį. Mini kaip grėsmę Lietuvos stabilumui. KaS atsitiko, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, turėdama vieną Seimo narę, tapo tokia svarbi ir grėsminga?

Ramūnas KARBAUSKIS,
LVŽS pirmininkas, kandidatas į Europos Parlamentą

Atsakymas, matyt, nieko nenustebins – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga gina tautos teisę spręsti valstybei svarbius klausimus, kalba apie Lietuvos nacionalinius interesus, pamirštus Briuselio koridoriuose, pasisako už ribojimus užsienio kapitalui įsigyti Lietuvos žemę, prieš skubotą euro įvedimą, skurdinant žmones, mažinant ir taip apgailėtinais mažus atlyginimus, ypač regionuose. Primenamas ir mūsų inicijuotas privalomasis referendumas prieš Visagino atominės elektrinės statybą.

Politinis „elitas“, neturėdamas tvirtų argumentų diskusijai bei šokiruotas 320 tūkstančių žmonių parašų referendumo iniciatyvai, ėmėsi seniai patikrintos taktikos – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga bei jos pirmininkas Ramūnas Karbauskis įvardinti prorusiškais.

Toks nuvalkiotas ir pigus šampas po referen-

dumo dėl Visagino atominės elektrinės buvo pritaikytas visai valdžios „nesupratusiai“ tautos daliai. Sistemos akyse tampame „prorusiški“, kai nerodome noro paklusti. Kai nesutinkame, kad Europos Sąjungos sutartis su Lietuva yra aukščiau už Lietuvos Respublikos Konstituciją, kai reikalaujame teisės pasisakyti visais mums svarbiais klausimais, peržiūrėti anksčiau sudarytus ir Lietuvai nenaudingus susitarimus.

Esame viena iš kelių Lietuvoje išlikusių patriotinių politinių partijų, kurios nusistovėjusiai politinei sistemai pradeda kelti rimtą grėsmę.

Bet koks Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos gretinimas su prorusiškais interesais yra melagingas, o visi tokiais kaltinimais besišvaistantys politikai neišvengiamai susilauks teisinio persekiojimo už sąmoningą šmeižtą.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos vykdoma politika yra patriotinė, pilietiška, paremta kultūros, švietimo, gamtosaugos, sveikos gyvensenos, tradicinės šeimos vertybiniais prioritetais. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga yra politinė jėga, turinti tvirtą stuburą, aplink mus buriasi Lietuvos pilietinė visuomenė. Sugebame

konstruktyviai kalbėti apie valstybės problemas ir jų sprendimo būdus. Mums nereikia vaidinti prieš Briuselj, kad Lietuvoje viskas gerai. Trečdalis žmonių Lietuvoje skursta, šeimos nežino, kaip išgyventi žiemą dėl šildymo kainų, vaikų sveikatos rodikliai nuolat blogėja, valdžios sprendimus veikia alkoholio pramonės lobistai...

Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose iškėlėme Bronį Ropę – kandidatą, kurio kompetencija, patirtis ir darbo rezultatai gali išjudinti reformas visoje valstybės gyvenimo srityse. Kaip merui, jam pavyko įgyvendinti skaidriausią, sparčiausią ir pigiausią Lietuvoje renovaciją. Kaip valstybės atstovas Briuselio derybose, jis visada gins žmonių interesą, nes jam rūpi, kad Lietuvos šeimų vaikai liktų gyventi ir dirbti savame krašte, augintų čia vaikus, kad jiems paliktume neišparduotą žemę, nenuniokotą gamtą, nepraskolintą, kultūringą ir ekonomiškai stabilią šalį.

Nesame populistai ar radikalai. Tapome politine jėga, galinčia keisti politikos kryptis, pasinaudodami demokratinės valstybės valdymo

mechanizmais. Sudarydami rimtą konkurenciją dominuojančioms partijoms, mes norime valstybę gražinti žmonėms. Norime gražinti tikėjimą savo tauta, valstybe ir jos valdymo institucijomis. Rinkimų kampanijoje negalėsime pasigirti tokiais finansiniais resursais kaip Seimo valdančiosios ar opozicinės partijos, tačiau mūsų stiprybė – tai tūkstančių piliečių pagalba ir tikėjimas bendromis idėjomis. Lietuvos žmonių balsas turi būti girdimas ir gerbiamas, skirtingai negu yra dabar, kai politinis „elitas“ tarnauja pats sau, skleidžia mitus apie tariamas grėsmes ir girdi tik savo nuomonę.

Ramūno Karbauskio pirštai lenkti kitaip

Ramūnas Karbauskis gali būti pavyzdys žmogaus, kurio žodžiai ir darbai neina kaktomušom. Kultūrai jis dovanoja milijonus. Jis ir mokyklinukams sako tai, ką galbūt primiršta kai kurie mokytojai: „Jūsų kiemas yra jūsų šalis. Jei savo kiemą padėsit susitvarkyt, jau būsite padarę, ką galite padaryti dabar. Tai reiškia, kad aš nesu išskirtinis, kad tiesiog šiandien aš galiu tiek. Jeigu kiekvienas suprastų, kad kiekviena pastanga, didelė ar maža, yra labai svarbi, – kiek mes daug nuveiktume“.

Danutė ŠEPETYTĖ

Ramūnai, ir vis tiek jūs kai kam asocijuojatės su lietuvišku buržujumi...

Su žemgrobiu, dar kažkokiu... Žinau... Tai yra politika. Buržujus ne buržujus, bet, trumpai sakant, kasmet per šimtą milijonų mokesčių sumoku valstybei – pora rajonų iš to gyvena. Nė vienas iš tų kelių tūkstančių dirbančių mano versle žmonių neemigruoja, išlaiko šeimas. Kita vertus, daugelis įsivaizduoja, kad verslas yra pinigų turėjimas. Jei žmonės pamatytų, kiek Karbauskis, kiek kitas verslininkas paėmęs kreditų, sakytų: o Dieve, kaip baisu. Nes tai pranoksta skaičiukus, reiškiančius, kiek jie turto turi. Apskritai verslas reikalauja nuolatinių investicijų, o Lietuvoje dar turi sugebėti jį auginti, kad tavęs nesumintų kažkas iš Vakarų, nes iš ten ateina su didžiuliu kapitalu, šimtamete verslo istorija, bankų parama, pigesniais kreditais ir t.t.

O svetimas kapitalistas lietuviui, ne naujiena, kartais daug mielesnis negu savas.

Aš nuomojuosi žemę, esu geras ūkininkas, tvarkingai moku nuomos mokesčius, tačiau kai kurie jos savininkai man sako: „Aš tau žemės niekada neparduočiau, aš parduočiau užsieniečiui“.

Kodėl?

Žmogus mano, kad tu ją dirbdamas galbūt uždirbsi. Svetimam negaila, o savam gaila – pavydas kalba jo lūpomis. Aišku, mane gali apmėtyt akmenimis, bet aš manau, kad skinant braškes ar kokioj Anglijoje, ar Lietuvoje pajamos nedaug skirtųsi, tik žmogus čia braškių neskina. Nes jis mano, kad čia gėda, o ten ne gėda. Kaimynui nusipirkus naują automobilį, tuoj apkalbės, o jei užsienietis nauja mašina atvažiuos, viskas bus normalu.

Skačiau, kad dirbdamas Seime parlamentaro atlyginimą pervesdavote paties įsteigiamam Šiaulių rajono jaunimo centrui. Kiek jūs išleidžiate šiandien, remdamas kultūrą?

Tęsinys 4 psl. ►

Ramūnas Karbauskis: Kadaisė bandžiau sumuoti, kiek kultūrai remti išleidžia valstybė ir kiek išleidžiu aš. Skačiai skiriasi, bet ne ypač.

Esu visos Lietuvos kandidatas

Jau beveik 20 metų vadovauju Ignalinos kraštui, nuolat būnu tarp žmonių ir jaučiu mūsų visų bendrą nerimą dėl valstybės ateities. Kandidatuoju į Valstybės Prezidentus, nes negaliu taikstyti su tuo, kad valdžia gyvena sau, o žmonės – sau. Noriu grąžinti valstybę jos piliečiams ir priversti valdžią išgirsti paprastą žmogų, dirbti jam. Blogiausias dalykas – tai valdžia „be stuburo“, neturinti vertybių, netesinti pažadų, keičianti nuomonę ir niekaip nepabaigianti pradėtų darbų.

Bronis ROPĖ,
Ignalinos rajono meras, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kandidatas į Prezidentus ir į Europos Parlamentą

Man tai nepriimtina. Situacija Lietuvoje nepradės keistis, kol tie, kurie priima sprendimus, neturės tvirtų valstybės tvarkymo prioritetų. Mano prioritetai – laiminga mama, orus ir išgirstas paprastas žmogus, tikroji žmonių savivalda, euro įvedimas tinkamu metu, tvirta derybinė pozicija Briuselyje ir geri santykiai su kaimynais.

Esu įpratęs kalbėti pavyzdžiais iš tikro gyvenimo.

Štai pavyzdžiui, Vyriausybė planuoja įgyvendinti masinę renovaciją. Ką apie ją galvoti paprastam Lietuvos žmogui, šeimai? Galiu pasakyti, kad Ignalinoje mums pavyko įgyvendinti skaidriausią, sparčiausią ir pigiausią Lietuvoje renovaciją, todėl dabar už 2 kambarių butą žiemos mėnesiais gyventojai moka apie 150 litų. Aš žinau, kaip tokią renovaciją įgyvendinti, todėl tapęs Prezidentu stebėsiu, kad visose šalies savivaldybėse Vyriausybė nenukryptų nuo Ignalinoje išbandyto kelio, nepridarytų klaidų ir neiššvaistytų žmonių pinigų. Tik tada renovacija netaps nauju galvos skausmu ar nauja apgavyste, o padės sušauptyti pinigų paprastos šeimos biudžetui.

„Šilumos kainos jau daugelį metų skurdina Lietuvos šeimas. Ignalinos pavyzdžiu prasidėjusi masinė namų renovacija turi tapti skaidriausia reforma Lietuvos istorijoje ir turi realiai taupyti šeimų biudžetus. Kaip valstybės vadovas sužiūrėsiu, kad Vyriausybė nenukryptų nuo Ignalinoje išbandyto kelio.

„Užsienio politikoje ginsiu Lietuvos paprastos šeimos interesą – kad Lietuva būtų ne ES provincija, o lygiateisė narė. Turime stiprinti nacionalinės valstybės interesų apsaugą Europos sąjungos institucijose.

„Negaliu taikstyti, kad valdžia gyvena sau, o žmonės – sau. Noriu grąžinti valstybę žmonėms ir priversti valdžią išgirsti paprastą žmogų, dirbti jam.

„Būtina pertvarkyti visą valstybės valdymo sistemą, sprendimai turi būti priimami arčiausiai žmogaus, jam tiesiogiai dalyvaujant. Kaip valstybės vadovas kartu su savo komanda skirsiu tam ypatingą dėmesį.

Priimdami sprendimus valdantieji privalo atsižvelgti ne tik į Vilniaus politikų ir valdininkų interesus, o į mūsų visų – gyvenančių didmiesčiuose, rajono centruose ir kaimuose – nuomonę. Tapęs Prezidentu vykdysiu tautos išsakytą valią dėl atominės elektrinės. Kaip daugumos Lietuvoje gyvenančiųjų, taip ir manęs netenkina dabartinės valdžios planai žmonių sąskaita skubotai įvesti eurą.

Lietuvoje daug kalbame apie tiesioginius merų rinkimus, tačiau beveik niekas nesupranta, kad tokie rinkimai turės prasmę tik tada, kai savivaldybėms bus užtikrintas pakankamas finansinis, administracinis ir mokesstinis savarankiškumas. Valstybės valdymo decentralizacija ir tikroji savivalda – tai kelias į klestėjimą, žmonių išsilaisvinimą, smulkaus verslo plėtrą. Būtina pertvarkyti visą valstybės valdymo sistemą, kad sprendimai būtų priimami arčiausiai žmogaus ir jam tiesiogiai dalyvaujant. Kaip valstybės vadovas kartu su savo komanda skirsiu tam ypatingą dėmesį.

Nors visą gyvenimą gyvenau mažame mieste, turiu patirties ir užsienio politikoje – dirbu Europos regionų komitete, nuolat palaikau ryšį su užsienio šalių miestų merais, esu buvęs ir Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentu. Užsienio politikoje ginsiu Lietuvos paprastos šeimos interesą. Sieksiu, kad Lietuva būtų ne ES provincija, o lygiateisė narė, puoselėjanti gerus santykius su kaimynais. Svarbu supaprastinti vizų režimą su artimiausiais Rytų kaimynais, kad žmonės galėtų keliauti, lankyti artimuosius be kliūčių ir eilių prie ambasadų.

Su žmona užauginame du sūnus. Man labai rūpi, kad Lietuvos šeimų vaikai liktų gyventi ir dirbti savame krašte, čia augintų savo vaikus, kad jiems paliktume neišparduotą žemę, nenuniokotą gamtą, nepraskolintą, kultūringą ir ekonomiškai stabilią šalį. Būkime savo šalies šeiminingai ir rūpinkimės ja – nuo mažiausio kaimo iki didžiausio miesto. Palaikykite mane Prezidento rinkimuose gegužės 11 dieną.

◀ Pradžia 2 psl.

Kadangi šiandien galiu daugiau išleisti tiems dalykams, tai daugiau ir išleidžiu. Kadaisė bandžiau sumuoti, kiek kultūrai remti išleidžia valstybė ir kiek išleidžiu aš. Skaičiai skiriasi, bet ne ypač. Aš kasmet išleidžiu milijonus litų tam, kad remčiau teatrą, kiną, knygų leidybą ir panašiai, ir dėl to visai nesigailiu.

Jūsų vardas įrašytas pirmame turtingiausių Lietuvos žmonių dešimtuose. Kiti milijonieriai dėl tokios veiklos turbūt laiko jus lengvai pavaišusiu?

Nežinau, kaip jie žiūri į mane, nesu dalyvavęs jokiame verslininkų vakarėlyje. Tam, kad parodyčiau, ką turiu? Nejauciū tokio noro. O pasidalyti patirtimi ten nebus su kuo, nes daugeliui tų, kurių pavardės yra dešimtuose, žemės ūkis – svetima sfera. Na, o mes, žemaičiai, galim puikiai gyventi vieni patys, mums nereikia, kad šalia būtų koks „Rotary“ klubas ar koks nors kitoks. Aš galvoju: jeigu tu gali, darai ką gali. Ir vaikams mokykloje sakau: jūsų kiemas yra jūsų šalis, jei jūs savo kiemą padėsit susitvarkyt, jau būsite padarę, ką galite padaryti dabar. Kai paaugsite, galėsite padėti sutvarkyt kaimą, miestelį, jei kada ateis laikas, kai turėsite galimybę pradėti keisti savo šalį, jūs ir tai padarysite. Tai reiškia, kad to vaiko pastangos yra ne mažiau svarbios negu mano. Tai reiškia, kad aš nesu išskirtinis, kad tiesiog šiandien aš galiu tiek. Jeigu kiekvienas suprastų, kad kiekviena pastanga, didelė ar maža, yra labai svarbi, – kiek mes daug nuveiktume. Naisiai yra to pavyzdys. Aš galbūt esu tas keistas politikas, kuris nesiekia nei asmeninės naudos, nei konkrečių politinių tikslų.

Kam tąsyk Jums politika?

Nereikia būt politikui, kad uždirbčiau, kad pasiečiau tai, ko pasiečiau. Man pačiam užtenka visko, bet kai matai tiek šlykščių dalykų politikoj ir kai supranti, kad kažkiek gali būti įtakingas, nerandi, dėl ko turėtum nuo jos atsiriboti. Juo labiau, kad yra žmonių, kurie tiki manimi ir kuriems aš tam tikra prasme galiu būti gal net nuoseklus žmogaus (ne tik kalbančio, bet ir diegiančio tam tikras vertybes) pavyzdys. Turiu galvoje kultūrą, kuri Seimo rinkimuose buvo beveik pamiršta, nes jos tema neuždirba balsų.

Jokių ambicijų tapti premjeru ar prezidentu?

Yra žmonių, kurie sako, kad aš galėčiau. Gal ir galėčiau, nemanau, kad intelekto atžvilgiu esu silpnėsnis už tuos, kurie valdo Lietuvą, bet šiandien padarau daugiau negu Seime būdamas. Sunkiausia ten buvo išsėdėt ilgus posėdžius, matant, kaip daug laiko nueina niekais. Būdamas partijos vadovu, aš ir be to galiu daryt politinę įtaką, bet nesakau, kad niekada nepagalvosiu apie tai. Gal kai sulauksiu 60, kai fizinės energijos bus mažiau, kai suprasiu, kad galiu būt filosofu, nes prezidentas, mano nuomone, turėtų būti filosofas, jis turėtų nukreipti tautą ar Vyriausybę tam tikrų vertybių ar prioritetų link. Na, jeigu aš darysiu tai, ką darau dabar, dar penkiolika – dvidešimt metų, tikriausiai neliks Lietuvoje žmogaus, kuris nežinotų, ką aš darau ir kodėl.

Manot, kad keisdamas Naisius galit pakeisti Lietuvą?

Aš ją keičiu, aš neišvengiamai ją keičiu. Kiekvieną dieną Naisiuose turime daug svečių, turistų. Ir serialas, ir teatras, ir daug kitų dalykų traukia. Jeigu nuvežtume į Naisius manančius, kad kaimas – ne pati geriausia vieta gyventi, skeptikų liktų vienas kitas. Naisiuose šiukšlės nepamatysi, Naisiuose vienas kitam šypsoji, Naisiuose didelės ir mažos šventės praeina be alkoholio, ir pamatyt išgėrusį žmogų Naisiuose beveik neįmanoma. Žmonės aikteli ir sako, čia ne Lietuva tikriausiai. Čia Lietuva. Čia penkeri metai kryptingo darbo,

Kultūros mecenatas Ramūnas Karbauskis ir Seimo narė Rima Baškienė „Naisių vasaros“ festivalyje

„Aš galvoju: jeigu tu gali, darai ką gali. Ir vaikams mokykloje sakau: jūsų kiemas yra jūsų šalis, jei jūs savo kiemą padėsit susitvarkyt, jau būsite padarę, ką galite padaryti dabar. Kai paaugsite, galėsite padėti sutvarkyt kaimą, miestelį, jei kada ateis laikas, kai turėsite galimybę pradėti keisti savo šalį, jūs ir tai padarysite. Tai reiškia, kad to vaiko pastangos yra ne mažiau svarbios negu mano.“

Naisių dažasvydis – populiari pramoga turistams iš visos Lietuvos

pradedant vaikais. Kai kūrėm Baltų dievų muziejų, susišaukiau ir septynerių – aštuonerių metų vaikiukus ir paprašiau, kad padėtų sodint medžius. Būtume apsiėję ir be jų, bet, manau, jei vaikas palaikė sodinamą ažuoliuką, saugos jį ir kada nors anūkus atsives ir jį parodys. Beprasmiška tikėtis perauklėt suaugusį žmogų, vienintelis, kas gali jį perauklėt, – tai vaikas, užtat ir reikia investuoti į vaikus.

Naisiuose, kai nueinu į mokyklą kalbėti apie „valančiųjų“ judėjimus, jie iš manęs nesijuokia. Aš daug šneku su vaikais apie tai. Gaila, kai žmonės nuskandina alkoholyje savo galimybes. Juokauju, kad esu idealus modelis Valančiaus draugijai: žmogus šį tą pasiekęs ir niekada nevartojęs alkoholio.

Mėgstat kartoti, kad jūsų darbo instrumentas yra protas. Juk protui būdingas

smalsumas: išmėginti, pažinti...

Yra dar tokie dalykai kaip žemaitiškas užsispyrimas, principai. Nors šeimoje dėl to problemų niekada nebuvo, mačiau, ką su žmogum padaro alkoholis, ir tos patirties gana, kad žinočiau taip ir miršęs jo neparagavęs. Jaunesnysis sūnus, galbūt žiūrėdamas į tėtį, galbūt matydamas draugus, irgi sakė niekad nevertosiąs alkoholio.

Smalsumas nebūtinai dėl nuodėmės. Juk dideli pinigai pasaulio pažinimui atveria plačias galimybes. Šit Lietuvoje lankęsis milijardierius Ričardas Bransonas (Richard Branson) iš smalsumo kyli į kosmosą. Užtuot tai darę, jūs leidziate knygas...

Negalima lyginti Bransono verslo su mano ar su bet kurio lietuvių verslu. Aš, pavyzdžiui, ban-

kams atsakau visu savo turtu, viskuo; aš nieko neturiu, ko bankas iš manęs neatimtų, jeigu bankrutuočiau. Žinoma, verslas uždirba pinigų ir aš galiu nutarti, kaip juos leisti, tai tiesa. Mano tikslas – palikt ką nors gero žmonėms. Baltų dievų muziejus arba kiti muziejai, kurie yra sukurti Naisiuose, pragyvens mane. Dėl savo buitės aš per daug nesuku galvos, ji paprasta. Vidutinių pajamų Lietuvos piliečio buitis tikrai pranoksta manąją, tik daugelis mano, kad yra kitaip: kad aš, pavyzdžiui, vilkiu labai brangų kostiumą, kad garsaus dizainerio vardu pažymėti mano marškiniai. Tad kokio velnio turiu leisti daug pinigų kostiumui, kai visi ir taip mano, kad jis prašmatnus (juokiasi). Vieno sau neatsakau, nes daug keliauju – saugios mašinos; važinėju džipu. Dar čiuzinys lovoje svarbu, nes jei bus niekam tikęs, nugarą įsiskaudės, bet kokio ta lova – itališka ar Lietuvoj gaminta, – man nesvarbu. O rodyt savo buitės aš niekam nesirengiu. Niekas jos nematė ir nematys.

Kodėl?

Kiekvienas politikas apsisprendžia, kiek jis yra viešas. Kadaisė pasakiau: nei mano šeima, nei mano asmeninis gyvenimas ar buitis nėra pasiekiami. Jei be to nebūtų galima tapti Seimo nariu ar partijos pirmininku, aš nebūčiau tapęs nei tuo, nei tuo. Nes šeima ir asmeninis gyvenimas yra brangios vertybės, kuriomis negalima rizikuoti. Man gaila tų žmonių, kurie savo šeimas padaro prieinamas ir jomis, net ir nepilnamečiais vaikais, naudojamosi aprašant, komentuojant jų žingsnius. Tokiame cirke nenoriu dalyvauti. Mano vaikai (vienam jau 18) patys nuspręš, kaip šiuo atžvilgiu jiems derėtų elgtis: norės – eis į viešumą, nenorės – neis.

Dar viena intriga: daug metų ne tik rengiate jauniems stovyklas, bet ir stovyklaujate su jais. Ką partijos vadovas gali kalbėti su vaikais?

Stovykloje susirenka keli šimtai vaikų nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų. Biurokratai pražiltų nuo šitiekos vaikų, ir dar miške, kur nėra jokių tvorų, ir miegas – palapinėse, o aš jau aštuoniolika metų stovykloms vadovauju, su jaunimu žaidžiu visus žaidimus. Jei nustosiu žaist, būti kartu, manau, prarasiu svarbų ryšį. Aš jiems – Ramūnas, draugas, mus sieja pasitikėjimas. Stovykla unikali, galėčiau patirtį perduot mokytojams, deja, Lietuvoje nebėra mokytojų patriotai. Mes neberuošiam jį. Kad ir kaip keista, sovietinėje sistemoje buvo rengiami mokytojai patriotai, nepriklausomoje Lietuvoje, matyt, – globalistai. Neseniai buvau kviečiamas paremti renginį moksleiviams „globalaus pilietiškumo“ tema. Aš niekada neparemsiu tokio renginio, pasakiau. Suprantu, kad vyksta smegenų plovimas mūsų vaikams, kad peršamas Europos piliečio naujadaras, bet aš manau, kad tai nukreipta prieš Lietuvą. Nežinau, kas nutiko mūsų švietimo sistemai, tik kaskart, kai tarp mokyklos sienų įvyksta savizudybė, gir-dime, kad reikia psichologų. Manau, reikia ne psichologų, o kontakto su vaikais. Juk kiekvienas pedagogas turi psichologijos pagrindų, tik ne kiekvienas turi ryšį su vaikais. Atsimenu, kaip mano mokyklos pedagogai stengdavosi būti artimi vaikams, stengdavosi juos pažinti. Atsisveikindama auklėtoja kiekvienam pasakė, kas ko galės pasiekti gyvenime, jeigu norės. Ramūnai, sakė, tu padarysi viską, ką norėsi...

Taigi, Ramūnai, ko jūs norite?

Noriu, kad mano vaikai ir anūakai gyventų Lietuvoje. Suprantu, jeigu viskas klostysis taip, kaip dabar, šita valstybė po 70 metų taps greičiausiai musulmoniška. Nesu ir niekada nebūsiu nei fašistas nei nacionalistas iškreipta forma, bet esu prieš ES federaciją. Tą minutę, kai mes pasirašysime, kad Lietuva tampa federacijos dalimi, pasirašysime mirties nuosprendį tautai arba, kaip sakau, toms dviem tautoms – lietuviams ir žemaičiams.

Parengta pagal dienraštį „Respublika“

Kuršėnų metų žmogus pasigenda miesto ateities vizijos

Kuršėnų kultūros centre vasario 16-tą dieną, iškilmingai minint Valstybės atkūrimo dieną, buvo pagerbtas miesto metų žmogus. Juo paskelbtas verslininkas, kultūros mecenatas Ramūnas Karbauskis.

Kuršėnų miesto metų žmogų Ramūną Karbauskį (dešinėje) sveikina seniūnas Vytautas Gedmontas. Algimanto Briko nuotrauka.

DOVANA – NEGERAI

Daiva Miliauskienė, Kuršėnų miesto bendruomenės tarybos pirmininkė, pažymėjo, kad R. Karbauskis darbais garsina, puošia miestą, jo idėjos ir iniciatyvos gerina Kuršėnų bendruomenės gyvenimą.

Verslininkas metų žmogumi paskelbtas už paramą miesto jaunimui, bendruomenei, už galimybę lankyti Naisių vasaros teatro spektaklius, koncertus, vykti į ekskursijas, už akcijos „Išsaugokime vyrus“ organizavimą. Jam įteiktas Kuršėnų miesto seniūnijos padėkos raštas ir miesto herbą simbolizuojanti skulptūra.

R. Karbauskis, atsiėmęs apdovanojimą, teigė, kad yra pasigedęs Kuršėnų ateities vizijos.

R. Karbauskio pastebėjimu, Šiaulių rajonas – vienintelis šalyje, neturintis muziejaus. Esantis Naisiuose juridškai yra sandėlis. Bet Kuršėnuose yra dvaras, kuris galėtų tapti muziejumi.

Šiam pastatui tapti viso rajono nuosavybe trukdo vieno savininko Savivaldybei neparoduodamas butas. Jis sutikęs butą nupirkti ir jai padovanoti. „Dabar girdžiu iš kai kurių politikų, kad ir tai yra negerai“, – nuo Kultūros centro scenos stebėjosi R. Karbauskis.

KVIETĖ NEPAVYDĖTI

Anaįptol ne pirmi metai netyla šnekos ir apie Vytauto gatvėje stūksantį pastatą, kuriame praityje veikė universalinė parduotuvė. R. Karbauskio teigimu, jeigu jis siektų iš jo užsidirbti, tai

seniai būtų pardavęs. Tačiau suprantas, kad šis pastatas puikiai gali tarnauti bendruomenei. Todėl jis Savivaldybei siūlo šį pastatą šimtui metų be jokio nuomos mokesčio, kad jame galėtų atsirasti biblioteka.

„Tą pastatą tikriausiai suremontuosiu iki galo ir, jei Savivaldybė juo naudotis nenorės, tai reikės steigti privačią biblioteką“, – pareiškė R. Karbauskis, nesulaukdamas rajono valdžios sutikimo.

KULTŪROS MECENATAS YRA ĮKŪRĘS JAUNIMO CENTRĄ

Apie akciją „Išsaugokime vyrus“ mecenatas paaikšino, kad jos autobusiuko 24 šalies savivaldybės neįsileido, nes ją finansuoja R. Karbauskis. „Nes pavardė bloga. Netinka“. Šiomet jau lankomasi visose savivaldybėse, kasdien gelbstima po dvi gyvybes.

R. Karbauskis pasiūlė šiomet Savivaldybei sumokėti dešimt kartų daugiau (apie 10 tūkstančių litų, – red. past.), negu ji surenka, už teisę šventėse prekiauti alkoholiu, su sąlyga, kad šiomet Kuršėnuose vyksiančioje dainų šventėje jo nebus.

„Prašu visų: mes mažiau pavydėkime vieni kitiems“, – kvietė R. Karbauskis.

Bubių seniūnas Vytautas Slabys savo ir šakyniško kolegės vardu R. Karbauskui dėkojo už seniūnijoms padovanotus traktorius su priekabomis.

Laikraščio „Šiaulių kraštas“ informacija

Padėdami šeimai – padėsime valstybei

Šeimų šventė Kuršėnuose

Europos Parlamentas svarsto ir priiminėjama keistas rezoliucijas. Turiu omenyje Europos parlamentarių portugalės Editos Estrelas bei austrės Ulrikės Lunaček parengtas rezoliucijas, kuriomis Europos Sąjungai priklausiančios valstybės raginamos parengti „veiksmų planą“, kaip labiau užtikrinti homoseksualų teises, siūlant keisti požiūrį į tradicinę šeimą, skatinant mokyklose diegti tam tikslui nukreiptas „jaunimo ugdymo programas“, rengti metodines priemones mokytojams, kaip kalbėti apie lytines mažumas, šeimų įvairovę ir lyčių stereotipus.

Rima BAŠKIENĖ,
Lietuvos Respublikos Seimo narė

Skelbiamas šių mokymo priemonių tikslas – padėti jaunuomenei mąstyti kitaip, nei jie buvo išauklėti. Dar visai neseniai Lietuvos darželiuose buvo siekiama įgyvendinti keistą projektą „Gender Loops“ bei platinamos dviprasmiškos knygelės, kur princas įsimyli princą ir t.t.

Lietuvos žiniasklaidoje pasirodė straipsniai su antraštėmis „Europa visai išprotėjo“, o LR Seimas dar 2013 gruodžio 10 d. priėmė nutarimą, atkreipdamas dėmesį, kad vaikų lytinis švietimas yra labai svarbus asmenybės formavimo veiksnys ir yra neatsiejamas nuo tėvų laisvos valios ir apsisprendimo, kad Europos Sąjungoje turi būti laikomasi valstybių stojimo sutartyje įtvirtinto principo – gerbti nacionalinės kultūros ir religijos tradicijas. Kiekviena šalis pati sprendžia, kokią švietimo politiką ji vykdys ir niekas neturi teisės primesti šaliai savų nuostatų. Gyvybės, santuokos, šeimos klausimai priklauso išimtinai nacionalinių valstybių kompetencijai, kas aiškiai apibrėžta LR Konstitucijoje. Įvairiose Europos šalyse jau kyla protestai prieš Europos Parlamento diktatą, griauinant tautos tradicijas, doros ir šeimos vertybes, siūloma renkant naują Europos Parlamentą atkreipti ypatingą dėmesį į kandidatų vertybinį požiūrį.

Kiekvieno žmogaus teisė – pasirinkti kaip gyventi. Ir kaip teigia prof. Kęstutis Pukelis, „Tai, kad žmogus turi teisę eksperimentuoti savo gyvenimu – nereiškia, kad valstybė turi teisę eksperimentuoti žmonių gyvenimais. Valstybė turi grįsti savo veikimą objektyviais ugdymo mokslo tyrimų rezultatais, žmonijos istorine patirtimi, o ne subjektyviomis atskirų žmonių norų deklaracijomis. Reikia aiškiai atskirti žmogaus individualų apsisprendimą nuo valstybės apsisprendimo formuluojant valstybinę šeimos politiką.“ Istoriškai tiek baltiškoje, tiek krikščioniškoje kultūrose yra aiškiai nusistovėjęs tradicinis šeimos modelis, grindžiamas santuoka – viešu vyro ir moters įsipareigojimu vienas kitam, o tuo pačiu visuomenei. Galvodami apie mūsų tautos išlikimą, turime puoselėti esmines etines ir kultūras

vertybes, kurios ugdytų atsakingą požiūrį į motinystę ir tėvystę, santuoką, šeimą kaip vertybę. O juk būtent šeimoje išugdomas pasitikėjimas, pasiaukojimas, atsakomybė, dvasinių vertybių puoselėjimas, mokėjimas derinti darbinės pareigas su rūpinimosi vaikais, sugebėjimas mylėti kitą žmogų, o kartu ir Tėvynę.

NEPAKANKAMĄ DĖMESĮ ŠEIMOMS ILLUSTRUOJA STATISTIKA

Problemų turime ir be keistų Europos Parlamento mums bandomų primesti rezoliucijų. Štai pagal UNICEF organizacijos atliktą tyrimą 2013 metais Lietuva buvo priešpaskutinė Europoje pagal santykių šeimoje kokybę – tėvai savo vaikams skiria tik 7 minutes dėmesio, o mažieji šalies piliečiai jaučiasi nelaimingiausi Europoje. Lietuva pirmauja Europoje pagal skyrų skaičių. Statistikos departamento duomenimis, 2013 m. sausio 1 d. mūsų šalyje buvo 10542 tėvų palikti vaikai, net 4030 jų auga globos namuose. Lietuvoje gyvena 10389 socialinės rizikos šeimos, jose auga 21303 vaikai, kurie neretai mato negatyvius tėvų tarpusavio santykius ir girtavimą. Visa tai rodo, kad mūsų valstybėje nepakankamas dėmesys ir pagalba šeimoms. O juk padėdami šeimai – padėsime valstybei. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga visada skatino tiek nacionaliniu, tiek savivaldos lygiu kuo skubiau spręsti paslaugų ir infrastruktūros šeimai plėtros klausimus, formuoti teigiamą visuomenės požiūrį į šeimą, skatinti ir pagerbti doras, gražiai vaikus auginančias šeimas. Lietuvoje turime gražių pavyzdžių, į kuriuos galime lygiuotis. Štai moterų organizacija „Atgaiva“ Šiaulių rajone emėsi iniciatyvos, kartu su seniūnais pagal kiekvieną seniūniją kasmet išrinkti geriausias šeimas – darnos ir gėrio skleidėjus ir minint Tarptautinę šeimos dieną – gegužės 15-ąją, jas nominuoti Šeimų ambasadoriais. Visuomenėje egzistuojantis smurtas, patyčios, neįtaurus, vartotojiškas požiūris bei kiti negatyvūs reiškiniai sumažės, jei bus daugiau gražių pavyzdžių.

Kviečiame visus įsijungti į Lietuvos ateities kūrimą ant doros ir moralės pamatų.

Jei nenorime išnykti kaip tauta – atsigrežkime į kultūrą

Vertybines krizes akivaizdoje, kuri slegia Lietuvą žymiai labiau nei ekonominės problemos, kultūra turi būti svarbiausiu prioritetu. Dr. Meilė Lukšienė rašė: „Jeigu norite išlaikyti savo valstybę ir tautą, turi išaugti ir žmogus. Investicija į žmogų – būtinas dalykas. Investuotinos ne tik žinios, technologijos, bet ypač žmogiškosios vertybės, keliamas bendras kultūrinis lygis“.

Rima BAŠKIENĖ,
LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narė

Šviesuomenė deda daug pastangų, kad kultūra plačiąja prasme keltų mūsų sąmonę, keistų situaciją šalyje. Tačiau lėšų kultūrai Valstybės biudžete skiriama tik 0,6 proc. nuo bendrojo vidaus produkto. Tuo tarpu Estijoje ir Latvijoje kultūrai skiriama beveik dvigubai daugiau. Estijoje lėšos kultūrai sudaro 1,2 proc. BVP, Latvijoje - 1,1 proc. BVP. Šiose šalyse svarbiausiu valstybės prioritetu, įrašytu pirmuoju numeriu, laikoma kultūra, o Lietuvoje – ji tebėra podukros vietoje. Pasakojama, kad II-ojo pasaulinio karo metais pas Vinstoną Čerčilį atėję generolai, pareikalavę padidinti finansavimą kariuomenei ir nurodę, kad tai galima padaryti sumažinus lėšas kultūrai, išgirdo tokį atsakymą: „Jei mūsų valstybėje neliks kultūros, tai kam mums išvis tada kariauti?“. Lietuvoje, deja, priešingai. Vien jau požiūris į kultūrą - lemia labai daug. Štai 2013 m. spalio 3 d. per Vyriausybės valandą Seime į mano klausimą, kada bus didinami kultūros darbuotojų atlyginimai, Finansų ministras Rimantas Šadžius atsakė: „Vyriausybė, ilgai ir karštai svarsciusi šitą klausimą, vis dėlto priėjo prie nuomonės, kad būtų socialiai neteisinga remti vieną atskirai paimtą socialinę ar darbuotojų grupę... Manau, kad priešio klausimo mes galėsime grįžti svarstydami 2015 m. biudžetą, jeigu susiklostys palankios ekonominės sąlygos.“ Susidaro nuomonė, kad Vyriausybė kultūros ir ją kuriančių žmonių nelaiko prioritetu. Tikiu dabartinio kultūros ministro Šarūno Biručio nuoširdžiu rūpinimosi kultūros žmonėmis, tačiau tik Seimo pastangų dėka ministrui pavyko padidinti atlyginimus kultūros darbuotojams bent puse to, kas buvo žadėta (tam skirta 25 mln. Lt, nors reikėjo 49 mln. Lt. Kultūros darbuotojų atlyginimai didės tik nuo š. m. liepos 1 d.). Šiandien galima pasidžiaugti tomis savivaldybėmis, kurios kultūros darbuotojų atlyginimų didinimui jau surado lėšų savo biudžetuose. Tai rodo, kad ten svarbi kultūra ir ją puoselėjantys žmonės.

KURIOJE PRIORITETŲ VIETOJE ATSIDURIA REGIONINĖ KULTŪRA?

Pagaliau dalis Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų 2014-2020 m. atiteks ir kultūrai. Buvo planuota ir skelbta, kad tai sudarys apie 693 mln. Lt, tačiau Finansų ministerijos 2014-01-07 raštu pranešta, kad bus skirta 41 mln. Lt mažiau, o Vyriausybės strateginio komiteto posėdyje 2013-11-22, nutarus skirti lėšų Nacionaliniam stadionui, kultūros priemonių finansavimas sumažintas dar 35 mln. Lt iki 617 mln. Lt. 70-80 proc. investicijų kultūros infrastruktūrai planuojama skirti nacionalinės reikšmės kultūros objektams. Kas lieka regionams?

LR Seime surengėme eilę kultūros forumų ir konferencijų. Kėlėme svarbiausių kultūros objektų, esančių regionuose finansavimo klausimus, aptarėme problemas ir aktualijas bei iniciatyvas, gaivintančias Lietuvos kultūros ir mūsų šalies visuomenę gyvenimą. Ar buvome ir ar būsim išgirsti? Ar bus išgirsti kultūros ir meno kūrėjai, kurie nuo 2013 rugsėjo 13 d. vykdo visuotinę akciją „Neužmirštuolė“, priminda-

mi Vyriausybei apie netęsimus pažadus?

Kultūros forumų ir konferencijų pagrindu Lietuvos kultūros fondo valdybos pirmininko Huberto Smilgio iniciatyva išleista knyga „Ir kėlėsi Lietuva...“, kurios pristatymą surengiau Seime 2014 m. sausio 23 d. Knygos pristatymo dalyvių pastebėjimai:

Profesorius habil. dr. Vytenis Rimkus: „...mūsų visų uždavinys – neužmiršti ir skatinti regionus ir ekonomiškai, ir kultūriškai. Regionai per visą šį dvidešimtmetį dažnai likdavo kažkur parašėse...“

Lietuvos muzikos akademijos dėstytojas, profesorius Jurgis Dvarionas: „Kultūra – reikalauja ypatingo dėmesio, ypatingos globos. Ir ne tik globos, bet aš sakyčiau – netgi kovos. Problemų daug. Viskas keičiasi. Neduok Dieve, kad mūsų kultūra susikoncentruotų viename taške. Jos sklaida būtina. Ir ne tik centruose, bet ir provincijoje“.

Istorikas, prof. Arūnas Gumuliauskas: „Visuomenės raidos pokyčius labiausiai jaučia kultūrininkai. Ir jie pirmieji pradėjo trimtuoti šalyje, kad mes susiduriame su naujais iššūkiais, su ženkliai besikeičiančiu globaliuoju pasauliu, o taip pat su mums nematytomis kosmopolitiškos visuomenės vartotojiškais poreikiais. Tai tie faktoriai, kurie aiškiai keičia mūsų vertybių skalę. Ir ne tik keičia, bet ir ardo nacionalinės valstybės pamatus... Vietos nebelieka idealizmui. O kas, jeigu ne idealizmas yra visuomenės varomoji jėga? Būtent globalistai, kalbėdami apie valstybės modernizacijos procesą, pasirenka labai savotišką kelią, ištrindami istorinę atmintį ir kurdami kažką tai naujo be tvirtų pagrindų. Štai kur mūsų vertybių erozijos priežastis“.

Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininkas Krescencijus Antanas Stoškus: „Kultūros mecenato Ramūno Karbauskio veikla yra kažkoks nepaprastas įvykis Lietuvoje. Tai pirmas žmogus, kuris eidamas su partija į rinkimus, kultūros politiką siūlė kelti į pirmą planą. Pasirodo yra žmonių. Jeigu ne žmonių, tai žmogus jau yra toks Lietuvoje. Tai dabar reikia kartu prie jo prisijungti, eiti su juo, klausiti, kaip toliau darysim, ieškoti daugiau tokių žmonių“.

KULTŪRA ŠIANDIEN TURI NE TIK GINTIS, BET IR GINTI

Dalyvaujant Lietuvos kultūros kongrese 2009 m. gegužės 8 d., įsirežė į atmintį poeto Justino Marcinkevičiaus žodžiai: „Kultūra šiandien – o gal visada – turi ne tik gintis, bet ir ginti. Ginti žmogų, jo dvasią, jo žemę ir jo dangų. Nenoriu, kad iš mūsų būtų atimama tai, ką plačiąja prasme vadiname lietuviškumu. Gal net neatimama, o mūsų pačių atstumiamą, užleidžiant vietą nepasotinamam vartotojo godumui...“

Privalome išmokti saugoti ir gerbti istorinę atmintį, kalbą, tradicijas, kuriantį žmogų. Situacija Lietuvoje gali ir privalo keistis, jei atsiras daugiau tikrųjų kultūros puoselėtojų, mecenatų, kuriems svarbu kurti grožį savo krašte, sutelkti bendruomenę, skirti daugiau dėmesio vaikų ir jaunimo auklėjimui, užimtumui, jų ryšio su gimtąja žeme stiprinimui. Viskas priklauso nuo mūsų, nuo mūsų požiūrio į kultūrą, į ją puoselėjančius žmones, nuo prioritetų mūsų valstybėje. Kultūra yra mūsų tautos išlikimo ašis, aplink kurią sukasi tautiškas, patriotizmas ir visa, kas leidžia neišnykti Europos Sąjungos platybėse.

Rima Baškienė: Privalome išmokti saugoti ir gerbti istorinę atmintį, kalbą, tradicijas, kuriantį žmogų

2014 01 23 Spaudos konferencija LR Seime, knygos „Ir kėlėsi Lietuva...“ pristatymas. (Iš kairės į dešinę) Lietuvos kultūros fondo valdybos pirmininkas Hubertas Smilgis, LR Seimo narė Rima Baškienė, Kultūros mecenatas, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas Ramūnas Karbauskis

Krescencijus Antanas Stoškus: „Kultūros mecenato Ramūno Karbauskio veikla yra kažkoks nepaprastas įvykis Lietuvoje. Tai pirmas žmogus, kuris eidamas su partija į rinkimus, kultūros politiką siūlė kelti į pirmą planą. Tai dabar reikia kartu prie jo prisijungti, eiti su juo, klausiti, kaip toliau darysim, ieškoti daugiau tokių žmonių“.

Europos Sąjunga – tai ne ta buvusi Sąjunga, kuri gąsdindavo ir bausdavo nepaklusnčiuosius

Lietuvoje verda aistros dėl žemės referendumo. Visi, kas netingi, spekuliuoja galimos Briuselio reakcijos į mūsų žmonių iniciatyvą tema. Neseniai kaip tik dalyvavau viename posėdyje Briuselyje, Europos Parlamente, kur buvo kalbama ta pačia žemės tema. Didžiausios Europos Parlamento frakcijos EPP (Europos liaudies partijos) ir Europos Ekonominių ir socialinių reikalų komitetas organizavo jaunųjų ūkininkų kongresą. Gaila, kad Lietuvos jaunieji ūkininkams šiame nepavyko ten patekti, tačiau man ir kitiems Lietuvos atstovams Briuselyje pavyko atkreipti dėmesį į mums aktualią problemą. Vienas svarbiausių šio meto klausimų Briuselio debatuose – žemė ir gebėjimas ją įsigyti. Turint omenyje Lietuvoje užvirusias karštas diskusijas dėl referendumo, kuriame balsuotume, ar priklauso Lietuvos žemė tautai, ar ne, norėčiau ir aš pasidalinti keletu įžvalgų šia tema.

Mindaugas MACIULEVIČIUS,
Europos ekonominių ir socialinių reikalų komiteto narys

REFERENDUMO TIKSLAS – TIESIOG IŠLIKTI

Akivaizdu, kad didžioji dalis piliečių, remiančių šią idėją yra ne radikalūs dešinieji ar kairieji, bet paprasti Lietuvos kaimo žmonės – ūkininkai. Ir jų lūkesčiai yra akivaizdūs – tiesiog išlikti, neišnykti. Šiandien didelė dalis Lietuvos ūkininkų dirba ne savo žemę, o ją nuomojasi. Tokia situacija susiklostė dėl to, kad ūkiai uoliai investavo į naują, našią techniką, gyvūnų gerovę, maisto saugą, aplinkos apsaugą. Juolab, kad Europos Sąjungos kaimo plėtros parama buvo labai dosni. Tačiau ši programa nepadengė visų investicijų kaštų – ūkininkai, gavę ne daugiau kaip pusę reikalingos sumos, kitą pusę turėjo skolintis iš bankų. Šios paskolos – ne keli šimtai litų, o keliasdešimt ar keli šimtai tūkstančių. Visa tai buvo daroma vardan išlikimo, kad galėtume dirbti, kad atitiktume vienus iš aukščiausių pasaulyje ES reikalavimus, kad nesustabdytų gamybos... Žemės įsigijimas buvo atidėtas vėlesniam laikui, nes tuo metu nebuvo pinigų, tikėjo mokėjimai bankui, palūkanos...

Į DIRBAMĄ ŽEMĘ NUSITAIKĖ INVESTICINIS KAPITALAS

Reikia pabrėžti, kad tiesioginė ES parama, kurią gauna mūsų ūkininkai – diskriminuojamai maža, lyginant su senesiomis ES šalimis. Bet ūkininkai vienas po kito pajuto, kad į žemes, kurias jie daugelį metų nuomojasi ir dirba savo brangiai nupirkta technika, jau nusitaiškė investicinis kapitalas. Jam miesto žmonės mielai parduoda savo turimą žemę, nes jis moka daugiau, o nuo gegužės pirmosios tokių sandorių dar padaugės. Tačiau investicinis kapitalas ne žemę dirbti nori, o tiesiog ją nuomoti ūkininkui, tik labai brangiai, kad investicija atsipirktų ir pelną neštų. Pigiai nupirkus – brangiai išnuomoti. O kur dar lūkesčiai dėl didėjančios ES tiesioginės paramos, kylančių maisto kainų, susijusių su pasauliniu gyventojų gausėjimu. Dar po dvidešimties metų tai bus tiesiog auksinė investicija...

Ne kartą girdėjome, kad tai – emocijų reiškinys, o ne faktų pateikimas. Bet iš tiesų tai, ką matau kas dieną kaimuose, tai, apie ką kalba paprasti žmonės, pateikdami konkrečių kaimynų pavyzdžius, yra realybė ir nūdienos kasdienybė.

Referendumas pateikiamas kaip absoliutus blogis, destruktivus ir pigus antieuropinis radikalų populistinis politikavimas, nukreiptas prieš užsieniečius. O kur dar VRK epopėja, Konstitucinio Teismo išaiškinimai ir t.t.

Vis dėlto tai nėra toks blogis, kokį jį piešia oponentai. Referendumas – pakankamai racionalus sprendimas mums, Lietuvos piliečiams.

Stambiojo kapitalo problema žemės ūkyje yra visos Europos problema, visos Europos ūkininkai jaučia tą patį spaudimą. Europos institucijose šis klausimas taip pat pradeda kelti. Tikiuosi, kad atsiras ir ES institucijų sprendimai šiuo klausimu. Iš tiesų daugelis ES šalių narių turi labai aiškius saugiklius ir savo žemės ūkio paskirties žemės neparodo bet kam. Sprendime dalyvauja vietos bendruomenės, jau susikūrusios iniciatyvos, tam tikra prasme socialiniai fondai, žemė išperkama iš ją parduodančio žmogaus tam, kad ją būtų galima lengvatinėmis sąlygomis perleisti vietiniam ūkininkui ar jaunajam ūkininkui, kad žemė nepatektų į stambaus kapitalo investuotojų rankas.

Europoje sprendimų yra įvairių ir tai natūralu, nes žemė suprantama ne tik kaip nekilnojamojo turto vienetas, bet tai ir būtina dalis sėkmingo junginio tarp aktyviai dirbančio ūkininko, jo šeimos ir žemės. Kai ūkininkai dirba jiems priklausančią žemę, jie ne tik mus, miestiečius ir vartotojus kiekvieną dieną maitina, bet tuo pačiu saugo žemę, kad ji tarnautų tiek dabartinių ūkininkų vaikams ir vaikaitams, tiek ir mums visiems. Taip išsaugomas kaimas, užtikrinama gamtos apsauga ir kitos viešosios gėrybės, kultūra, tradicijos. Tai – nacionalinio saugumo klausimas, nuo kurio priklauso ir šalies apsirūpinimas maistu, ir jos identitetas. Žemė tikram ūkininkui – tai nekilnojamoji turtas, turintis sielą, o ne pelningumo rodiklis stambaus kapitalo bananse.

ŽINODAMI TAUTOS VALIĄ SU EUROPOS SĄJUNGA KALBĖSIMĖS LAISVIAU

Nesuprantu vieno – kodėl mūsų garbieji politikai snaudžia ir laukia, kas nutiks. Ši diskusija

Mindaugas Maciulevičius yra Lietuvos kooperacinio judėjimo lyderis, LVŽS kandidatas į Europos Parlamentą

„ Kai ūkininkai dirba jiems priklausančią žemę, jie ne tik mus, miestiečius ir vartotojus kiekvieną dieną maitina, bet tuo pačiu saugo žemę, kad ji tarnautų tiek dabartinių ūkininkų vaikams ir vaikaitams, tiek ir mums visiems. Taip išsaugomas kaimas, užtikrinama gamtos apsauga ir kitos viešosios gėrybės, kultūra, tradicijos.

jau tęsiasi metų metus. Tai kodėl nėra kuriami efektyvūs saugikliai, apie kuriuos tiek daug kalbėta ir pasakota, kodėl nesiuoloma kitų alternatyvų? Jaučiamas tik piliečių iniciatyvos ir referendumo idėjos neigimas, pasinaudojant gąsdinimais ES baudomis su delspinigiais už kiekvieną pradelstą dieną leisti laisvai parduoti žemę. O problema juk akivaizdi ir sprendimų pavyzdžių pasidairius po Europą galima rasti be galo daug.

Galima, pavyzdžiui, siūlyti tokią formuluotę, kad natūraliai taikoma draudimo išimtis fiziniams asmenims – užsienio piliečiams, kurie pragyveno du ar tris metus Lietuvoje, dirbo žemę ir su bendruomenės pritarimu tikrai ją turėtų galimybę įsigyti. Tai išspręstų ES sankcijų rebusą. Jau ir dabar turime ne vieną Džoną, kuris jau tapo Jonu ir kuo puikiausiai ūkininkauja bei sugyvena su bendruomene. Ir tik ne-

sakykite, kad išimčių netaikome, juk pilietybę išimties tvarka suteikiame...

Referendumas reikalingas tam, kad žmonės valdžioje pradėtų galvoti, kaip konkrečiai padėti ūkininkui, kaimo žmogui. Jis taip pat leis laisviau kalbėti su Europos Sąjunga – turėdami tautos valią už nugaros, politikai jausis daug laisviau derybose Briuselyje.

Kada suprasime, kad Europos Sąjunga tai ne ta buvusi Sąjunga, kuri gąsdindavo ir bausdavo nepaklusnčiuosius? Mes esame lygiai tokie patys ES nariai, kaip ir visi kiti. Ir tikrai skaudu matyti, kaip dėl savo neveiklumo ar nekompetencijos patys sau varomės ES-fobijas. Ir politikų vis nepamatuoti bei nieko neparemti „mums Europa liepė“ pareiškimai tam tikrai nepada. Ar bent pabandėte?

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SĄJUNGOS KANDIDATAI Į EUROPOS PARLAMENTĄ

RAMŪNAS KARBAUSKIS:

Lietuva teturi 11 ES Parlamento mandatų, tad privalome išsirinkti patriotiškus, Lietuvos žmonių interesams atsidavusius savo sričių profesionalus. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga siūlo kandidatus, kuriems nereikia mokytis dirbti. Jau šiandien mūsų žmonės kaip nevyriausybinio sektoriaus, savivaldos, profesinių bendruomenių lyderiai veikia Lietuvos ir ES politiką.

BRONIS ROPĖ:

ES Parlamento rinkimuose dalyvauja žmonės, verti tikros Prezidento komandos narių vardo. Mūsų branduolį sudaro pilietinės visuomenės lyderiai, turintys milžinišką patirtį valstybės ir ES institucijų darbe. Mūsų sąrašas jungia politikos ir administravimo profesionalus, jaunus verslininkus ir žemdirbius, aplinkosaugininkus, sveikuolius, akademinės bendruomenės lyderius.

ANDRIEJUS STANČIKAS:

Vienas iš strateginių mūsų tikslų – turėti Lietuvos atstovą EP Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitete. ES Žemės ūkio politika formuojama Briuselyje, žemės ūkis ir kaimo plėtra sudaro daugiau nei trečdajį ES biudžeto, todėl nepriimtina, kad neturime savo atstovo tokią svarbą turinčiame komitete. Mūsų partija savo kandidatų sąrašė turi 6 aukšto lygio žemės ūkio politikos profesionalus.

01 RAMŪNAS KARBAUSKIS

LVŽS pirmininkas. Ūkininkas ir politikas. „Agrokonzerno“ grupės prezidentas. 1997-2001 m. Lietuvos valstiečių partijos pirmininkas. Jauniausias Seimo narys, išrinktas 1996 m., nuo 2000 m. iki 2001 m. – Seimo pirmininko pavaduotojas. Lietuvos šaškių federacijos prezidentas. Šiaulių rajono jaunimo centro steigėjas, kultūros ir švietimo mecenatas.

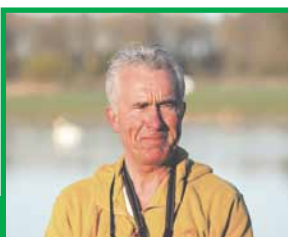
02 BRONIS ROPĖ

Ignalinos rajono meras, viešosios politikos ir vadybos profesionalas, vienas iš Lietuvos Savivaldybių asociacijos lyderių, sėkmingo daugiabučių namų renovacijos modelio autorius, Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžios kongreso narys, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kandidatas LR Prezidento rinkimuose.

03 MINDAUGAS MACIULEVIČIUS

Europos ekonominių ir socialinių reikalų komiteto narys, ketvirtus metus aktyviai ginantis Lietuvos žemdirbių ir kaimo interesus Europoje, vienas iš Lietuvos kooperacinio judėjimo lyderių. Bendromis pastangomis su žemdirbiais inicijavęs mobiliuosius ūkininkų turgelius Lietuvos miestuose. 8 metus buvo aktyvus Airijos lietuvių bendruomenės narys.

04 DAINIUS KEPENIS

Sveikatinimo politikos plėtros pradininkas ir lyderis Lietuvoje. Lietuvos sveikuolių sąjungos prezidentas. Palangos Sveikatos mokyklos kūrėjas ir vadovas. Mokykloje apsilonkė apie 30 000 žmonių iš 15 pasaulio šalių. Daugelio projektų ir iniciatyvų autorius. Siekia, kad Lietuvos sveikatos sistema būtų reformuota, taupyty pinigų ir skatintų sveiką gyvenimą.

05 ANDRIEJUS STANČIKAS

Lietuvos žemdirbių lyderis, nuo 2011 m. – Žemės ūkio rūmų pirmininkas. Aktyvus Lietuvos interesų gynėjas Briuselyje, derybų ir protesto veiksmų organizatorius. Plungės rajono ūkininkas ir politikas, žemės ūkio kooperatinės bendrovės „Pieno gėlė“ vadovas. 11 vaikų tėvas.

06 JONAS JARUTIS

Kupiškio rajono meras, aktyviai dalyvaujantys ES savivaldos politikoje. Inicijavo rajono paskelbimą pirmąja Lietuvos teritorija, laisva nuo GMO. Pedagogas. Nuo 2000 metų renkamas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos nariu. Aktyvus „Sąjūdžio“ dalyvis. Keliautojas, sportininkas. Kilęs iš Viekiškių, Mažeikių rajono.

07 VIKTORAS PRANCKIETIS

Žemės ūkio politikos profesionalas, mokslų daktaras. Nuo 2008 m. Lietuvos žemės ūkio universiteto (dabar A. Stulginskio universiteto) Agronomijos fakulteto dekanas. Aktyvus sodininkas. TV laidų rengėjas, aktyvus bendruomeninėje veikloje. Lietuvos agronomų sąjungos valdybos narys. Kilęs iš Kelmės rajono.

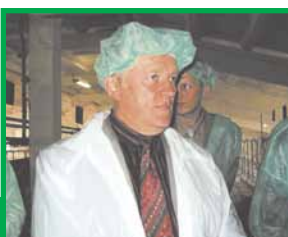
08 POVILAS ŽAGUNIS

Nuo 2004 m. Panevėžio rajono meras. Europos Regionų komiteto tikrasis narys ir Panevėžio regiono plėtros tarybos pirmininkas (nuo 2011 m.). Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidentas (2007-2011 m.). Ilgametis LVŽS Panevėžio rajono skyriaus pirmininkas, Panevėžio kolegijos Tarybos narys. Baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją, inžinierius – hidrotechnikas.

09 VIRGINIJA VINGRIENĖ

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos tarnautoja, dirbanti su ES Žemės ūkio politika. Aktyvi gamtosaukinkė, žalioti, viena iš Susivienijimo Žali.lt steigėjų ir vadovių, Lietuvos orchidėjininkų draugijos narė. Baigė agronomijos mokslus Vokietijoje ir Lietuvoje. Kilusi iš Druskininkų rajono.

10 JONAS VILIONIS

Vienas iš Lietuvos žemdirbių lyderių. Ūkininkas ir žmonių vadovas. Prienų rajono tarybos narys, kooperatyvo „Lietuviškas pienas“ pirmininko pirmasis pavaduotojas, Žemės ūkio rūmų tarybos narys. Nuo 2006 m. Lietuvos pieno gamintojų asociacijos pirmininkas.

PRIVALOME GINTI NACIONALINIUS INTERESUS IR TURĖTI STUBURĄ ES POLITIKOJE

11 ALGIMANTAS KIRKUTIS

Gydytojas kardiologas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras. 1998 m. Klaipėdos universitete su kitais įkūrė Sveikatos mokslų fakultetą, jo dekanas. Endokardinio širdies laidžiosios sistemos elektrofiziologinio tyrimo Lietuvoje vienas pradininkų. Paskelbė daugiau kaip 160 mokslinių darbų. Lietuvos sveikos gyvensenos ir natūralios medicinos rūmų prezidentas.

12 TOMAS TOMILINAS

Socialinės politikos ekspertas, aktyvus visuomenininkas, žaliasis, mažiausiai uždirbančių žmonių profesinių sąjungų kūrėjas ir konsultantas. Politikos mokslų ir Europos sąjungos administravimo magistras. Įvairių organizacijų ir socialinių projektų iniciatorius. Vilnietis, šiuo metu gyvenantis kaime. 3 vaikų tėvas.

13 VAIDOTAS BUTKEVIČIUS

Pedagogas, Biržų „Atžalyno“ vidurinės mokyklos direktorius. Kaimo bendruomenės kūrėjas. Vienas iš Biržų rajono vietos veiklos grupės steigimo iniciatorių. Vykdo jaunimo užimtumo projektus. Tautodailininkas. Jo sukurtos medžio skulptūros ir paminklai puošia įvairias Biržų ir Biržų rajono vietas. Lietuvos keliautojų sąjungos narys.

14 JUOZAS DAPŠAUSKAS

Žinomas visuomenininkas, Seimo paskelbtų 2013-ųjų – Sveikatingumo metų iniciatorius, apžvalgininkas, www.tikiu.lt redaktorius. Nuo 14 metų žingsnis po žingsnio, keisdamas mitybą, įpročius, sportuodamas ir taip vis labiau pažindamas sveiką gyvenimo būdą, negalėjo likti abejingas mūsų šalyje įsigalėjusiai ydingai sveikatos politikai.

15 ANTANAS BAURA

Žemės ūkio politikos profesionalas, agronomas. 2000-2004 ir 2008-2012 metais LR Seimo narys, aktyvus Anykščių rajono visuomenės veikėjas, įvairių įmonių ir organizacijų vadovas, rajono mero patarėjas. Ūkininkauja kartu su sūnumi.

16 ANDREJUS GAIDAMAVIČIUS

Žinomas gamtininkas (miškininkas, biologas, geologas), LVŽS GMO ir maisto politikos komiteto pirmininkas, Lietuvos žaliųjų judėjimo tarybos narys. Andrejaus ir jo bendraminčių pastangų dėka Lietuvoje niekada nebuvo GMO pasėlių. Šimtų straipsnių ir mokslinių publikacijų autorius. Kilęs iš Labanoro, Švenčionių rajono.

17 SIGITA KRIAUČIŪNIENĖ

Trijų vaikų mama, Lietuvos sveikuolių sąjungos viceprezidentė, sveiko gyvenimo propaguotoja, pasirinkusi sveiką ir aktyvų gyvenimo būdą bei mokanti sveikos gyvensenos principų kitus. Rengia respublikinius sveiką gyvenimą skatinančius renginius, vasaros stovyklas šeimoms ir jaunimui, seminarus visoje Lietuvoje. Gyvena Ukmergėje.

18 KĘSTUTIS MAŽEIKA

Žemės ūkio mokslų daktaras. Dirba Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Karjeros centro vadovu, LSMU Veterinarijos akademijos užkrečiamųjų ligų katedros lektorius, jaunas ūkininkas. Aktyvus visuomenininkas, LVŽS Marijampolės skyriaus pirmininkas. Marijampolietis.

19 ALGIMANTAS BIRBILAS

Kilęs iš Raguvos, aktyvus „Sąjūdžio“ dalyvis. Organizavo pirmąsias Kauno Sąjūdžio ir „Lituanicos“ ekspedicijas į lietuvių tremties vietas Rusijoje. Žurnalistas. Lietuviškų loginių stalo žaidimų kūrėjas, LDK parko draugijos pirmininkas, LVŽS tautininkų frakcijos lyderis.

20 ANDRIUS KASPARAVIČIUS

Aktyvus lietuvių emigrantų bendruomenės Londone narys, IT specialistas, vienas iš Atviro Kodo Lietuvai asociacijos steigėjų. E-demokratijos idėjų skleidėjas, telkiantis aktyvios visuomenės pajėgas Lietuvos reikalų sprendimui. Kilęs iš Raseinių.

21 ARMINAS MOCKEVIČIUS

Aktyvus visuomenininkas, blaivybės, sveikos gyvensenos idėjų skleidėjas. Dirba Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamente. „Visuotinio bėgimo už blaivią Lietuvą“ pradininkas, blaivių jaunimo vakarėlių rengėjas, LVŽS Vilniaus skyriaus pirmininkas. Kilęs iš Marijampolės.

22 VITALIJUS BALKUS

Nepriklausomas publicistas, visuomenininkas, rašantis ekonomikos, darbo santykių, vartojimo ir aplinkosaugos temomis. Išleido knygą „Kas mus žudo“, kurioje atskleidžiamos maisto pramonės tamsiosios pusės ir prekybininkų piktnaudžiavimai. Kilęs iš Vilniaus.

Ekonomika – visa apimantis gėris?

Lietuvos politinėje erdvėje nuolat girdime, kad reikia remtis vien ekonomiais argumentais ir, kad ekonomikos augimas yra panacėja, išgelbėsianti nuo visų bėdų. Šis požiūris taip įsivyravęs Lietuvos Respublikos valdžioje, kad netgi sveikatos klausimai perduodami svarstyti ekonomikos komitetui. O kas gi yra ekonomika? Kas yra tas mistinis ekonomikos augimas? Kodėl žmonės nejaučia gyvenimo pagerėjimo, nors nominalus BVP (bendras vidaus produktas) nuo 1993 metų padidėjo daugiau nei 15 kartų. Nesakau, kad reikia atmesti ekonomikos argumentus, bet būtina sąmoningai suvokti sprendimų pasekmes.

Arminas MOCKEVIČIUS,
LVŽS Vilniaus skyriaus pirmininkas, kandidatas į Europos Parlamentą

SUDAUŽYK AUTOMOBILŲ –
PADIDINSI BVP

Iš tiesų net nesusimąstome, bet tokie paprasti dalykai kaip automobilio sudaužymas kelia BVP, nes tuomet turi pasinaudoti remonto paslaugomis, važiuoti į dirbtuves (taip degini degalus), pirkti detales – visa tai juk didina ekonomikos augimą. Kartais nesusimąstome, kad patys pradėdami gaminti maistą, auginti daržoves, sportuoti namuose, o ne sporto klube, mes, kad ir kaip būtų keista, mažiname ekonomikos augimą, nes to produkto, kurį mes sukuriame, niekas neapskaito. Taip Valstybės biudžetas nukenčia, nes tokiu atveju nėra sumokami jokie mokesčiai.

EKONOMIKAI GERAI,
KAI ŽMONĖS SERGA

Kaip ir anksčiau pateikto pavyzdžio atveju, taip ir su ligomis, sergi ir gydaisi privačiai (nes pas mus įsivaizduojama, kad viešasis sektorius nekuria pridėtinės vertės) vadinasi – didini BVP. Taigi nuo ko viskas prasideda? O prasideda nuo alkoholio, tabako ir maisto priedų kontrolės politikos, juk norint pasiekti ekonomikos kilimą reikia, kad žmonės kuo daugiau vartotų, tada reikia priimti įstatymus, kurie ekonomiškai naudingi (juk apie sveikatą pagalvosime vėliau). Taigi politikai, remdamiesi trumparegiška ekonomine logika, priima įstatymų pataisas, kuriomis atšaukia turėjusį įsigaliojti alkoholio reklamos draudimą, sumažina akcizą, leidžia dėti visokius maisto priedus (nes juk įdėjus į produktą maisto priedą iš beverčio jis tampa vertingu) ir tuomet išauga alkoholio, tabako ir nesveiko maisto vartojimas, taip sukurdamas didelę pridėtinę vertę. Viskas lyg ir būtų gerai, jei šie produktai nekenktų sveikatai, tačiau realybė kitokia – kai žmogus suserga, jis kreipiasi pas gydytoją, kuris išrašo vaistų „pagal sąžinę“ (juk šiemet buvo farmacininkų nupirktose kelionėse), o tada pamatome, kad pirkdamas vaistus žmogus dar labiau padidina ekonomikos augimą. Galima sakyti, kad šūkis „Sergi – ekonomiką keli“ teisingas (žinoma, iki to lygio, kai dar gali paeiti). Toks požiūris vyrauja jau labai ilgą laiką, todėl, kai išgirstame apie ekonominę naudą, reiktų labai susimąstyti.

KITOKS POŽIŪRIS
Į EKONOMIKĄ

Mano nuomone, ekonomika parodo, ar šalis vystosi, ar trypčioja vietoje. Reikėtų atsižvelgti į įvairių sričių specifiką ir sveikatos klausimus palikti sveikatos specialistams. Jei ekonomikos augimo pradėdame siekti ant kortos statydami žmonių sveikatą, tai jau – iškrypimas. Žinoma, tai lengviausias kelias didinti bendrą vidaus pro-

„**Jei ekonomikos augimo pradėdame siekti ant kortos statydami žmonių sveikatą, tai jau – iškrypimas.**“

duktą, tačiau toks didinimas padaro daug žalos valstybei. Skaudžiausias pasekmės – neblavūs žmonės žuvę nelaiminguose atsitikimuose keliuose, gaisruose, nelaimėse darbe.

Kaip rodo Lietuvos gyventojų prarastų potencialių gyvenimo metų tyrimas, tik dėl alkoholio vartojimo sukeltų priešlaikinių mirčių Lietuva per 2003-2009 metus prarado 211 tūkst. gyvenimo metų. Lietuvoje 2011 metais vien nuo alkoholio gydėsi 51,9 tūkst. asmenų. Tokios išlaidos milžiniškos. Kartais ekonomikos augimo siekiama dar įdomesniu būdu, pasiimant paskolas ir tiesiog išleidžiant vidaus rinkoj, kas iš karto atspindi BVP padidėjime. Šis augimas yra „orinis“, nes paskolas vis tiek tenka atiduoti. Dėl aukščiausių išvardintų priežasčių, aš labai skeptiškai vertinu tuos, kurie ekonomikos augimą laiko pačia didžiausia vertybe.

Aš pasisakau už tai, kad geriau ekonomikos augimas būtų mažesnis, tačiau būtų išsaugotas sveikas ir blaivus protas. Pasisakau už tai, kad žmonės kurtų, generuotų naujas idėjas ir sąžiningai dirbtų padėdami kitiems žmonėms, o ne žiūrėtų tik pelno ir ekonomikos augimo naudą, jant tokį žemo lygio verslą, kaip alkoholio, tabako, produktų turinčių GMO ar pavojingų maisto priedų pramonę, kurie vadovaujasi tokiais nuostatomis: kaip nors prisiskuti, kam nors pakentėti, ką nors nugirdyti, nes svarbiausia pelnas. Mano nuomone, sveiki žmonės sukurtų kokybiškesnį produktą, kuris didins ne tik bendrą vidaus produktą, bet ir gyvenimo kokybę.

Lietuva neturi atstovo Europos Parlamento žemės ūkio komitete

Po Lisabonos sutarties Europos Parlamentas įgavo realių ir labai didelių galių atstovauti savo rinkėjams. Nuo šiol visi sprendimai turi būti priimami bendru sutarimu su Europos Parlamentu. Anksčiau užtekdavo Europos vadovams ar ministrams priimti sprendimus vienašališkai, tik jiems sutarus. Taigi dabar, vaizdžiai tariant, Vadovų taryba turi pusę balso, o kitą pusę turi Europos Parlamentas. Ir sprendimas turi būti abiejų institucijų suderintas, rasti visas šalis tenkinantys kompromisai. Europos Parlamentas jau nebe ta vieta, kur leidžiami pailsėti užsitarnavę politikai. Nes darbo yra daug ir be galo svarbaus. Juk Europos teisė liečia vis daugiau mūsų kasdieninio gyvenimo aktualijų.

Mindaugas MACIULEVIČIUS,
LVŽS kandidatas į Europos Parlamentą

Svarbu pasakyti, kad Europos Parlamento darbo specifika yra kiek kitokia nei mūsų nacionalinio parlamento, tačiau yra ir panašumų. Pradėkime nuo to, kad EP narių yra 766. Tai yra įvairūs politikai, iš skirtingų Europos regionų, kiekvienas iš jų turi tam tikras vertybes, kurios jam yra svarbiausios, ar tai būtų politinės, ar asmeninės nuostatos. Nuomonių daug ir įvairių, kaip ir įsitikinimų. Todėl čia ir gimsta kompromisai, įvairių skirtingų požiūrių įvertinimas ir pasiekimas bendro rezultato.

Pagrindinis darbas vyksta komitetuose, svarstomi klausimai, už juos balsuojama. Organizuojami klausymai, konsultacijos su įvairių visuomeninių, mokslinių, ar kitų sektorių atstovais. Kada klausymas svarstomas plenarinėje sesijoje, visų europarlamentarų, tada jau būna be galo sunku kažką pakeisti, nes politinės frakcijos jau turi priėmusius sprendimus, yra rekomendacijos už ką balsuoti. Ir tos aistringos kalbos būna tikrai tam, kad atkreipti rinkėjų dėmesį, pasakyti, kad kovojau, bet niekas neklausė.

SVARBU BŪTI AKTYVIEMS
IR PASISAKYTI

Labai svarbu mums visiems būti aktyviems, juk turime ir žemės ūkio skirtingų sektorių ekspertus, kurie kas mėnesį važiuoja į Briuselį ir dalyvauja teisėkūros konsultacijose. Taip pat žemės ūkio rūmų ir susijusių organizacijų atstovai dažnai gauna kvietimus į teminius renginius, konferencijas apie vieną ar kitą aktualų klausimą. Čia taip pat turime būti aktyvūs ir būtinai išsakyti savo poziciją. O kur dar galimybė organizuoti akcijas, piketus ir kitokius renginius, norint atkreipti dėmesį į aktualius klausimus.

Pats pagrindinis europarlamentaro darbas yra bendrauti su kolegomis, stengtis įtikinti problemas esme, telkti vienminčius, kartais vienur ar kitur nusileidžiant. Bet vis dėlto svarbiausia yra užtikrinti, kad siūloami sprendimai tikrai turės visuomenės palaikymą, todėl ir yra svarbu šį darbą dirbti drauge. Čia svarbu yra Lietuvos žmonių

„**Ne aš kandiduoju – mes kandiduojam! Nes priešingu atveju vėl liksim be savo atstovo, be žemdirbiško balso tokioje svarbioje institucijoje kaip Europos Parlamentas.**“

nuomonė. Tas požiūris ir turi būti jūsų formuojamas, ir ne tik raštais ar pozicijomis, bet kartais ir aktyvesniais veiksmais.

Ne aš kandiduoju – mes kandiduojam! Nes priešingu atveju vėl liksim be savo atstovo, be žemdirbiško balso tokioje svarbioje institucijoje kaip Europos Parlamentas. Ir tai tik mes visi galime pasiekti! Pradžioje visi vieningai sutarę ir prabalsavę gegužės 25 dieną vyksiančiuose rinkimuose į Europos Parlamentą. Už Jūsų kandidatą Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos sąrašė Mindaugą Maciulevičių.

Norvegijos parlamentaras: lietuviai bijo būti savo šalies šeimininkais

2013 metų pabaiga, Oslas. Norvegijos parlamento narys Peras Olafas Lundteigenas žymi užrašų knygutėje savo pirmąją užsienio kelionę 2014 metais, vos kelios dienos po Naujųjų šventės. Visada darbštus parlamentaras negailės atostogų, savaitgalio ir keliaus į Lietuvą darbinio vizito. Jis prašo manęs padėti susitikti su Lietuvos paprastais žmonėmis – mieste ir kaime, darbininkais, jaunimu. Jį domina ne oficialios kalbos ir išorinis svetingumas. Daug kadencijų dirbęs Norvegijos parlamente, Socialinių reikalų komiteto narys nuoširdžiai nori suprasti, kodėl lietuviai masiškai su šeimomis bėga iš savo šalies. Norvegija tapo pagrindiniu lietuvių emigrantų tikslu ir baigia nukonkuruoti Didžiąją Britaniją. Kodėl jie neretai sutinka dirbti vergiškomis sąlygomis, gyvena po tiltais, vagonėliuose, tuo tarpu oficiali informacija, kuri pasiekia norvegus iš Lietuvos, neša žinią, kad mes esame sėkminga šalis, darome geras reformas... Kartu su parlamentaru keliauja patarėja, žmona ir Oddas Haldgeiris Larsen, didžiausios Norvegijos profsąjungos „Fagforbundet“ pirmininko pavaduotojas. Šis straipsnis – tai bendravimo su svečiais kelionės po Lietuvą metu mintys, įspūdžiai ir išvados.

Vizitas prasideda Norvegijos ambasadoje Lietuvoje, kur svečiams pateikiama informacija apie mūsų šalį, surengiami keli susitikimai su mokslininkais, profsąjungų atstovais bei verslininkais.

Tomas TOMILINAS,
politologas, LVŽS pirmininko pavaduotojas, kandidatas į Europos Parlamentą

Politologas Tomas Tomilinas

„Tomas Tomilinas: Per dvidešimt metų vieni pasiekė fantastiškų aukštumų, uždirbo milijonus, o kiti – vis dar negali ištrūkti iš skurdo gnaužtų, nors turi išsilavinimą, norą dirbti ir bet kurioje kitoje šalyje puikiai prisitaiko. Tam tikra prasme valstybė yra patinėje situacijoje – lietuviai gali, bet nenori dirbti savo šalyje, smulkus verslininkas nori, bet negali mokėti daugiau savo darbuotojui, o valstybė nežino, kaip jiems padėti.“

EMIGRACIJOS ŠAKNYS

Mūsų šalies pareigūnai, įvairių partijų vadovai teigia, kad Skandinavija yra tas regionas, kuris turi būti mums pavyzdžiu. Lietuvoje veikia europietiški įstatymai, turime daugiau ar mažiau nepriklausomus teismus. Mūsų žiniasklaida nepriklauso vienam savininkui ir nėra tiesiogiai pavaldi politinei valdžiai, iš sovietinės sistemos paveldėjome nemenką socialinių paslaugų skaičių, tačiau yra esminis Lietuvos visuomenės skirtumas nuo Vakarų, kuris neleidžia padaryti kokybinio šuolio. Ir tai ne investicijų stoka. Ir net ne korupcija. Lietuvos visuomenė vis dar yra valdoma ir nemoka valdyti savęs. Visuomenė, įvairiems interesams atstovaujančios organizacijos – ypač atstovaujančios darbuotojus – yra negausios ir silpnos. Realių kolektyvinių derybų dėl atlyginimų nėra, todėl algos mažiausiai uždirbančių grandyje nesikeičia dešimtmečiais. Tradicijos suburti bendraminčius, kurti kooperatyvą ar rinkti parašus peticijai, organizuoti rimtą protestą – tik atsiranda. Paradoksalu, bet stipriausia Lietuvos pilietinės visuomenės grandis šiandien – tai emigrantų socialinis tinklas. Jauni žmonės, baigę mokyklą, universitetą, turi daugiau ryšių, pažinčių, pasiūlymų Londone ar Osle nei Lietuvoje. Tai rodo ir mokslininkų tyrimai, kuriuos norvegų svečiams pristatė Socialinių tyrimų instituto atstovas Karolis Žibas.

KOMUNIZMO ŠMĖKLA
STUMIA LAUKINIO
KAPITALIZMO LINK

Jauna parlamentaro patarėja, keliaujanti kartu, Cathrine Amundsen sako: „Skirtumai tarp žmonių jūsų šalyje tiesiog rėžia akį.“ Per dvidešimt metų vieni pasiekė fantastiškų aukštumų, uždirbo milijonus, o kiti – vis dar negali ištrūkti iš skurdo gnaužtų, nors turi išsilavinimą, norą dirbti ir bet kurioje kitoje šalyje puikiai prisitaiko. Tam tikra prasme valstybė yra patinėje situacijoje – lietuviai gali, bet nenori dirbti savo šalyje, smulkus

Norvegijos parlamentaras Peras Olafas Lundteigenas susitiko su kandidatu į Lietuvos Prezidentus Broniu Ropė

verslininkas nori, bet negali mokėti daugiau savo darbuotojui, o valstybė nežino, kaip jiems padėti. Susidaro įspūdis, kad laukiama naujos kartos, nes dabartinė karta jau pasmerktą ir verslo, ir valdžios. Tačiau būtent toks požiūris sukuria dar didesnių problemų. Valstybė neturėtų toleruoti vis didėjančio atotrūkio. Skandinavijos politinio modelio esmė – turtingojo atotrūkis nuo mažiausiai uždirbančiojo mažinamas politinėmis priemonėmis. Tai vertybė, kuri leido skandinavams pasiekti tokių aukštumų. Anot Cathrine Amundsen, atrodo, „komunizmo šmėkla vis dar nulemia jūsų politinius sprendimus ir neleidžia stabdyti laukinės rinkos savivaliavimo. Pažinę sovietinės sistemos neigiamas pasekmes, jūs vis dar inertiška „kovojate“ prieš ją, nors iš tikrųjų kuriate kitą baisų kraštutinumą – amerikietiško tipo laukinį kapitalizmą. Geriausia to iliustracija – vadinamieji „danų“ kiaulynai (vieną iš jų aplankėme kartu su Peru Olafu Lundteigenu) – juk kitaip nei tragedija šios „investicijos“ nepavadinsi“.

IGNALINA – ŽINGSNIS
SKANDINAVIJOS LINK

Pirmasis Pero Olafu Lundteigeno ir jo komandos kelionės tikslas – Ignalina. Tarp visų Lietuvos savivaldybių čia daugiausia Skandinavijos ir mažiausiai – JAV. Šiame Lietuvos Prezidento rinkimuose dalyvausiantis krašto šeimininkas meras Bronis Ropė pristato svečiui Ignalinos savivaldos sprendimus, kurie dažnai smarkiai kertasi su Vilniaus ir Briuselio norais. Pasitikėjimas meru ir jo komanda, reiškiamas per rinkimus yra milžiniškas.

Maksimali sprendimų ir socialinių paslaugų decentralizacija – tai išskirtinis Ignalinos

rajono bruožas, kuris sudomino svečius iš Norvegijos. Jei trūksta pinigų – bendruomenės sprendžia, kaip taupyti, net jei iš Vilniaus atkeliauja paliepiamas uždaryti kaimo mokyklą ar nutraukti kokios nors paslaugos finansavimą. Savivaldos funkcijas Ignalina atlieka nepriekaištingai – čia sukurtas masinės namų renovacijos modelis, kuris gina gyventojų, o ne bankų interesus. Renovacija vykdoma kolektyviai, pagrindinė atsakomybė tenka ne buto savininkams, o savivaldybei. Būtent tai ir primena Skandinaviją. Čia, be to, mažiausios komunalinių paslaugų kainos, nes netikima Vilniaus ir Briuselio valdininkijos mitais apie privatizacijos „naudą“. Ir tai skandinaviška: jei bendruomenė susitvarko pati su savo turtais ir įmonėmis – kam jas privatizuoti ir atiduoti pelną pašaliniais? Tačiau vien tik iš Ignalinos mero pozicijos nesukursi Skandinavijos Lietuvoje. Ignalinos merui laikas imtis valstybės lygio problemų.

PARTIJŲ RŪPESTIS –
IŠSAUGOTI KAIMUS

Peras Olafas Lundteigenas Ignalinoje taip pat susitiko su Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) vadovu Ramūnu Karbauskio. Svečio atstovaujama Norvegijos Centro (kitaip dar vadinama Žaliųjų) partija jau kelerius metus bendradarbiauja su LVŽS. Tai – ideologiškai giminingos partijos, aktyviai siekiančios panašių tikslų savo šalyse. Ramūnas Karbauskis pasakojo svečiui apie svarbiausią mūsų sąjungos tikslą – iškelti švietimo ir kultūros politiką iš podukros pozicijos į pirmojo valstybės prioriteto lygį.

Norvegijos parlamentaras Peras Olafas Lundteigenas

◀ Pradžia 11 psl.

Anot R. Karbauskio, jei norime, kad dabartiniai vaikai suaugę norėtų dirbti, imtis verslo, tausoti gamtą ir kurti šeimas Lietuvoje, turime keisti jų mąstymą, turime formuoti pozityvų požiūrį į save ir savo aplinką, o tai reiškia, kad reikia labai daug investuoti į švietimą. Peras Olafas Lundteigenas pabrėžė, kad Norvegijos Centro partija laikosi panašios nuomonės ir visoje Norvegijoje stengiasi gaivinti kultūrinį bendruomenių gyvenimą, neleidžia kitoms politinėms jėgoms sutelkti dėmesį tik sostinės reikalams. Tačiau Peras Olafas Lundteigenas pabrėžė, kad bet kokio provincijos kultūrinio gyvenimo pagrindas – ekonominis žmogaus savarankiškumas. Kaip ir Lietuvoje, žmonės Skandinavijoje bėga iš provincijos į miestus dažniausiai todėl, kad negali išgyventi iš darbo pajamų. Todėl Centro partijos tikslas – sudaryti kuo palankesnes sąlygas žemdirbiams gauti pajamų gaminant sveiką ir natūralų maistą. Būtent gamintojo ūkininko, gyvenančio su savo šeima kaime, modelis – tai vienintelis kelias stabdyti Norvegijos kaimo gyventojų mažėjimą. Parlamentaras savo pažiūras gina ir savo pavyzdžiu – pats turi nemažą gyvulių bandą ir kartu su žmona bei sūnumis ūkininkauja.

REFERENDUMAS DĖL ŽEMĖS – UNIKALUS ŠANSAS IŠTAISYTI KLAIDAS

Paskutinis parlamentaro kelionės sustojimas – atokus Zarasų rajono Samanių kaimas. Mus priima Gintario Petrėno šeima. Darbštūs ūkininkai rodo galvijų bandą, ūkį, paruošia lietuvišką vakarienę ir pasakoja apie gyvenimą. Perą Olafą domina viskas – kaip pasikeitė Lietuvos ūkininkų gyvenimas po stojimo į ES, kaip veikia išmokos, kokios šeimos pajamos, kokie santykiai su produkcijos perdirbėjais, ar turi sunkumų perkant žemę ir t.t.

Būtent šis kuklus Zarasų rajono gyventojas, penkių vaikų tėvas, buvo vienas iš garsaus Zarasų rajono bado streiko organizatorių, kai Švietimo ministerija kartu su rajono valdžia bandė uždaryti kelias kaimo mokyklas. Prireikė kone dešimtmečio ir milžiniškų tokių Lietuvos provincijos žmonių kaip Gintaris pastangų, kad masinis kaimo mokyklų uždarymas kiek sustotų, o Vyriausybė skirtų kaimo kultūros židiniams bent minimalų dėmesį. Gintaris savo pavyzdžiu rodo, kaip naudoti apleistą žemę – jo nauja mėsinė karvių ir bulių banda ganosi laisvėje net žiemą, maitinasi natūralia žole, nors tarp ūkininkų vyrauja industrinės Europos diktuojama „mada“ didinti uždaras fermas, maitinti

„Norvegijos parlamentaras Peras Olafas Lundteigenas: Bet kokio provincijos kultūrinio gyvenimo pagrindas – ekonominis žmogaus savarankiškumas. Kaip ir Lietuvoje, žmonės Skandinavijoje bėga iš provincijos į miestus dažniausiai todėl, kad negali išgyventi iš darbo pajamų. Todėl mūsų partijos tikslas – sudaryti kuo palankesnes sąlygas žemdirbiams gauti pajamų gaminant sveiką ir natūralų maistą. Būtent gamintojo ūkininko, gyvenančio su savo šeima kaime, modelis – tai vienintelis kelias stabdyti Norvegijos kaimo gyventojų mažėjimą.“

karves dirbtiniais pašarais su GMO.

Paklaustas apie Europos Sąjungos įtaką jo šeimos gerovei, Gintaris atsako: „Situacija prieš ir po stojimo yra panaši. Smulkiam ūkininkui išgyventi sunku, bet Europos Sąjungos nereikia nei demonizuoti, nei idealizuoti“. Daugybė klaidų buvo padaryta stojant į ES. Buvo mokami pinigai už tai, kad ūkininkai atsakytų žemės ūkio veiklos, o dabar sunku rasti norinčių ir galinčių gaminti produkciją. Labai daug apleistos žemės, bet ūkininkui nusipirkti žemės – beveik neįmanoma, o kai tik bus leista pirkti užsieniečiams, situacija dar pablogės. Gintario šeima taupė kone dešimtmetį, kad galėtų šiek tiek padidinti savo dirbamos žemės plotą. Gintaris aktyviai remia referendumą dėl žemės

Svečias iš Norvegijos aplankė Zarasų ūkininką Gintarį Petrėną

nepardavimo užsieniečiams. Laisva konkurencija, bendra Europos rinka – gražiai skambantys žodžiai, kurie Lietuvos kaimui dažniausiai reiškia nedidelio šeimos ūkio išnykimą.

Paklaustas apie lietuvių norą peržiūrėti sutarimą su ES dėl žemės pardavimo, Peras

Olafas Lundteigenas komentuoja: „Lietuviai turi pasirinkti, ar leisti valdyti savo šalies žemę užsienio įmonėms, ar imtis visų įmanomų priemonių, kad brangiausias turtas – žemė – priklausytų Lietuvos piliečiams.“ Užsieniečiui dėl žemės pardavimo viskas aišku. O mums?

Žaliosios minties laikraštis

LAIKRAŠČIO PRENUMERATA LVŽS SKYRIAMS UŽ SPECIALIĄ KAINĄ

Dėl prenumeratos kreiptis: redakcija@zaliuojilietuva.lt, tel. 8 620 71800
Daugiau informacijos: www.zaliuojilietuva.lt

NAUJIENŲ MALŪNAS

ŪKININKO patarėjas

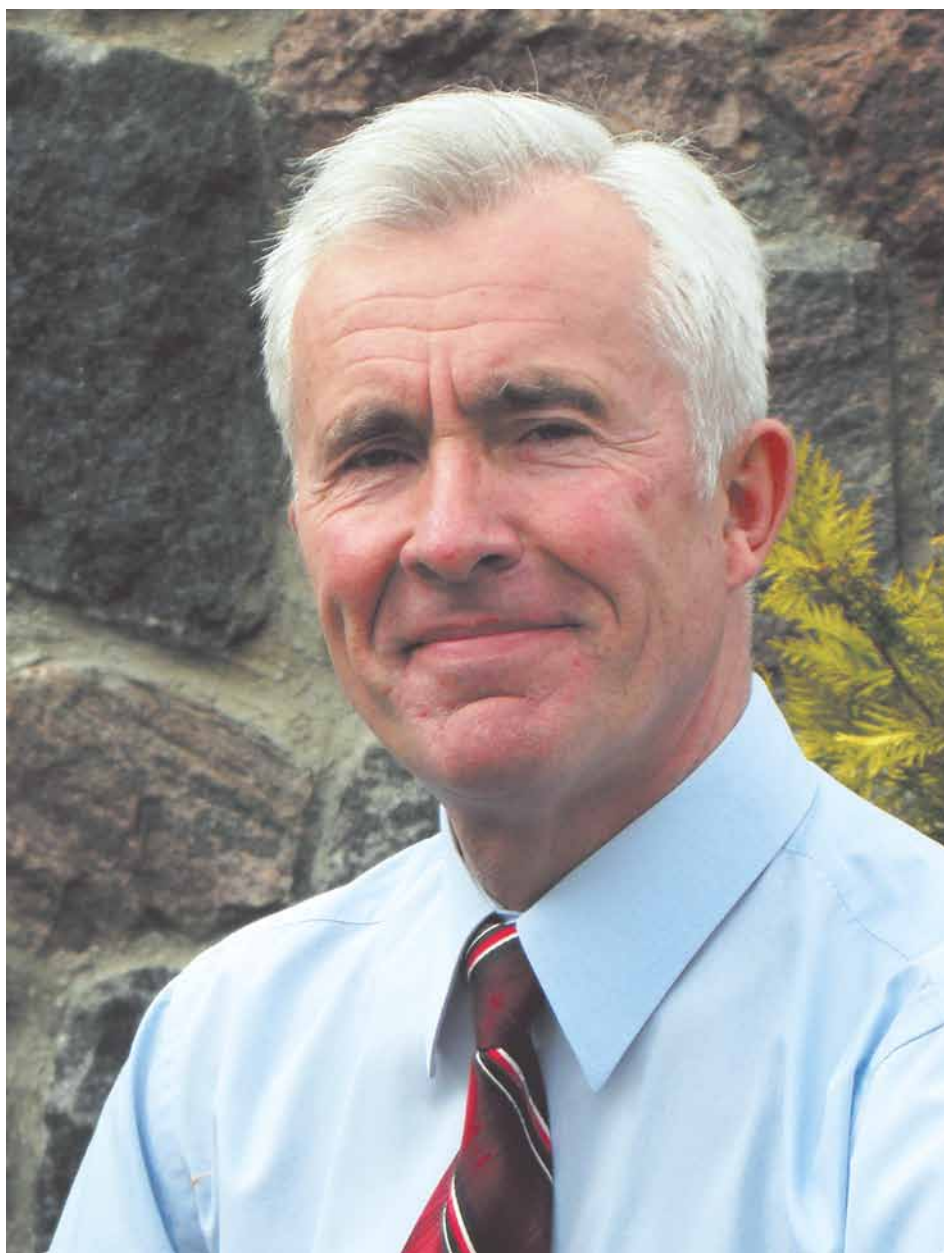
Objektyvi informacija iš visos Lietuvos.
Politika, ekonomika, žemės ūkis.
Problemos ir sprendimai.

Kviečiame užsisakyti specialią prenumeratą, skirtą LVŽS skyriams.

Kolektyvams taikomos nuolaidos. Skambinkite: (8-37) 207827, rašykite platinimas@up.lt

2014-ieji – Vaikų sveikatos ir Sveikos šeimos metai

2014-sius LR Seimas paskelbė Vaikų sveikatos metais. Lietuvos sveikuolių sąjunga, prisijungdama prie visų Lietuvos krikščionių Bažnyčių memorandumo, kuriuo 2014-ieji paskelbti Šeimos metais, nusprendė juos paskelbti ir SVEIKOS ŠEIMOS metais. Sveikos šeimos – prigimtine sąrangos prasme – sveikos savo santykiais, dvasia ir sveikos fizine prasme.

Dainius Kepenis, Lietuvos sveikuolių sąjungos prezidentas ir LVŽS kandidatas į Europos Parlamentą

Lietuvos sveikuolių sąjungos prezidentas, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kandidatas į Europos Parlamentą Dainius Kepenis sako, kad su Sveikatingumo metų pabaiga tikrai negali pasibaigti sveikatą puoselėjantys renginiai. „Turime tai tęsti ir su dar didesne jėga, mąstyti, ką dar geriau galime padaryti kitais metais, kad susidomėjimas sveika gyvensena neatslūgtų. Sveika šeima yra ta vieta, kur susiformuoja pagrindiniai sveiki įgūdžiai, suvokimas, kas gyvenime yra svarbiausia. Tad skelbti Sveikos šeimos metus labai prasminga ir taiklu“, - sako D. Kepenis.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga visada pasisakė už sveiką gyvenseną ir ragina visus dalintis savo patirtimi bei iniciatyvomis, kad Lietuva taptų sveikai gyvenančių žmonių valstybe ir būtų pavyzdžiu Europos Sąjungos šalims.

„Dainius Kepenis: Sveika šeima yra ta vieta, kur susiformuoja pagrindiniai sveiki įgūdžiai, suvokimas, kas gyvenime yra svarbiausia. Tad skelbti Sveikos šeimos metus labai prasminga ir taiklu.“

Sveikatingumo metai tapo startu sveikatos dešimtmečiams

LR Seime 2014 m. sausio 22 d. vyko konferencija-forumas „Ar sveikatingumo metai tapo startu sveikatos dešimtmečiams?“. Forumas skirtas aptarti praėjusius Sveikatingumo metus ir Seime svarstomą Lietuvos sveikatos dešimtmečio programą.

Juozas DAPŠAUSKAS, Sveikuolių sąjungos narys, LVŽS kandidatas į Europos Parlamentą

Nevyriausybinių organizacijų iniciatyva 2013-uosius Seimas paskelbė Sveikatingumo metais. Buvo tikimasi, kad tai taps gera pradžia permainingoms Lietuvos sveikatos politikoje. Norėdami, kad pradėtos veiklos tęstųsi, o rezultatai 2014-aisiais būtų dar geresni, siekdami tobulinti Seimui pateiktą Lietuvos sveikatos programą, valstybinių ir nevyriausybinių organizacijų atstovai susirinko pasidalinti gera patirtimi ir diskutuoti, ką reikėtų keisti ir daryti žymiai geriau. Konferenciją-forumą organizavo Lietuvos sveikuolių sąjunga, Nacionalinė tabako ir alkoholio kontrolės koalicija, Sveikos gyvensenos ir natūralios medicinos rūmai, Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas, Sveikatos apsaugos ministerija. Atsižvelgiant į šių metų tematiką ir partnerius Seime, šiais metais didelis dėmesys buvo skirtas švietimo sričiai, švietimo įstaigoms, vaikų sveikatai. Ieškota atsakymų, kokia turėtų būti valstybės politika tiek priklausomybių kontrolės klausimu, tiek realaus ir rezultatyvaus pasiskatinimo pradėti gyventi vis sveikiau. Aptarta mokesčių politika, kad ši nesukraustytų gyvenančių sveikai, bet ragintų visus gyventi vis sveikiau, taip gaunant ir asmeninę ekonominę naudą.

2010 metais baigėsi Lietuvos sveikatos programa. Jos įgyvendinimo rezultatai buvo blogi, nes sveikatos rodikliai buvo ženkliai blogesni negu buvo tikėtasi programoje. Šia proga visuomeninės organizacijos ėmėsi iniciatyvos surengti sveikatos sąjūdį. Pasibaigus dešimtmečio programai jos Seime surengė kritišką, permainingą siekiančią konferenciją „Pasibaigė Lietuvos sveikatos programa. Rezultatai ir perspektyvos. Visuomeninių organizacijų požiūris“ (2010-10-20).

Kitais metais vyko tarptautinė konferencija-forumas „Ar įmanoma sėkminga sveikatos programa Lietuvoje?“ (2011-10-12). Prieš prasidedant Sveikatingumo metams suorganizuota įžanginė konferencija Seime „2013-ieji – Sveikatingumo metai: Ar įmanoma visuotinė sveika gyvensena Lietuvoje?“ (2012-11-19). Joje atstovas iš Suomijos prof. Pekka Puska pristatė sėkmingą Suomijos patirtį, Kareljos projektą ir populiariai vadinamą tautos sveikatos gelbėjimo programą, kuri turėjo milžinišką pasisekimą mažinant gyventojų sergamumą.

Sveikatos forumo pranešimų ir diskusijų pagrindu parengta rezoliucija. Joje atkreiptas dėmesys į klausimus, kurie turi būti sprendžiami artimiausiu metu sveikatos politikos srityje. Rezoliucijoje akcentuojama būtinybė valstybės mastu žmonių sveikatą laikyti šalies vystymosi prioritetu, įgyvendinti „Sveikata visose politikose“ nuostatą, į Seimo komitetuose dabar svarstomą Lietuvos sveikatos programą konkrečiai įrašyti, kad nuo valstybės skiriamų sveikatos priežiūrai lėšų ne mažiau 10 proc. būtų skiriama sveikatingumo sričiai. Dabar gi 99 proc. lėšų skiriama pasekmių likvidavimui – gydymui. Seime pavasario sesijoje numatyta priimti nutarimą dėl Sveikatingumo fondo įkūrimo, į kurį būtų pervadama tam tikra dalis lėšų nuo tabako ir alkoholio akcizų. Iš šio fondo būtų finansuojamos sveikatingumo veiklos, socialinė reklama.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga kartu su nevyriausybinių organizacijomis šiuo metu svarsto galimybę įkurti sveikatos sąjūdį. Mano, kaip LVŽS kandidato į Europos Parlamentą, tikslas - sveikatos ir sveikatingumo vystymo politikoje pasiekti ilgalaikių ir realių rezultatų.

Autorius yra Sveikatingumo metų iniciatorius ir forumo organizatorius.

Ką mums atneš laisva prekyba tarp JAV ir ES?

Vienas Vokietijos GMO koncernas 2013 metų pradžioje pranešė besitraukiantis iš Europos rinkos dėl visuomenės nepakantumo genetiškai modifikuotiems organizmams (GMO). Praėjusią vasarą JAV korporacija „Monsanto“ nustebino pareiškimu, kad nebesieks Europoje įteisinti naujas GMO veisles. Naftos kompanija „Chevron“ praėjusį rudenį paskelbė pasitraukianti iš skalūnų dujų žvalgybos ir gavybos konkursų Lietuvoje ir Rumunijoje. Tai tik kelios korporacijos, kurios nuolat mus laikė įtampoje ir dabar staiga... dinga. Bet džiaugtis, anaipol, nėra dėl ko.

Andrejus GAIDAMAVIČIUS,
LVŽS GMO ir maisto politikos komiteto
pirmininkas, kandidatas į Europos Parla-
mentą

UŽSIENIO KORPORACIJOS LAUKIA GERESNIŲ LAIKŲ

Kaip ir jūros atsitraukia prieš didelį cunamį, taip ir didieji gamtos teršėjai tik trumpam paliko mus ramybėje. Jie laukia svarbiausio – numatomos pasirašyti laisvos prekybos sutarties tarp JAV ir ES. Taigi nuo tada mes turėsime tik vieną tikrą aplinkosaugos problemą – šią sutartį. Šiame straipsnyje dalinuosi žiniomis iš Berlyne vykusio Žemės draugų organizacijos (Friends of Earth Europe) susitikimo. Ir kviečiu plataus masto pasipriešinimo kampanijai, kuriai jau mobilizuojasi visos Europos aplinkosaugos organizacijos.

SUTARTIS SU ARBITRAŽINIU TEISMU INVESTUOTOJAMS GINTI

Viešai yra žinoma, kad laisvos prekybos tarp JAV ir ES sutartis numato, kad visi JAV produktų standartai ims galioti ir pas mus. Tokiu būdu sulauktume naujos genetiškai modifikuotų produktų bangos. Geriau įsiskaitę randame dar vieną itin nemalonų dalyką – šioje sutartyje numatytas arbitražinis teismas, į kurį investuotojai galėtų kreiptis su ieškiniu valstybei, jeigu būtų pažeisti jų interesai. Nors tai skamba beprotiškai, bet tokiu atveju Švedijos atominės energijos kompanijos išsireikalautų milžiniškų baudų iš Vokietijos už tai, kad ši uždarinėja švedų kapitalo atominės elektrines. Yra šalių kur tai jau veikia.

Australijoje, apribojus tabako reklamą, JAV tabako gigantė „Philip Morris“ per arbitražinį teismą bando prisiteisti milijonines sumas, prieš tai dalį reikalingo kapitalo perkėlusį į Hongkongą, su kuriuo Australija turi pasirašiusi laisvos prekybos sutartį (taipogi apsaugotą arbitražiniu teismu). Tokie arbitražiniai teismai pavojingi vien tuo, kad jų sprendimų neįmanoma apskųsti, o jų teisėjai dirba nenuolatose: vieną dieną gali būti teisėjais, o kitą – korporacijų advokatais. Todėl kai kurios šalys, skaudžiai iš to pasimokiusios, kratosi bet kokių sutarčių (ne tik laisvos prekybos), jeigu jose yra numatytas ir arbitražinis teismas. Mūsų gi šalies aukščiausi pareigūnai laisvos prekybos sutartį tarp ES ir JAV vertina vienareikšmiškai teigiamai, tik nežinia ar iš noro įtikti, ar iš tikėjimo, kad mums iš tiesų atsivers eksporto kelias į JAV. Globaliu mastu ši sutartis vertinama kaip bandymas sukurti bendrą JAV-ES ekonomiką, kuri tap-tų pačia didžiausia ekonomika pasaulyje ir tokiu būdu JAV mažiau drebėtų prieš devynmyliais žingsniais augančią Kinijos ekonomiką. Savaiame suprantama, kada vyksta tokios investuotojų tarptautinės kovos, bendruomenių interesai nustumiami į galą...

DEMOKRATIJA IR VALSTYBĖS SUVERENITETAS – KLIŪTIS INVESTICIJOMS?

Lietuvoje jau dabar investuotojai pradėjo rengti žygius į Premjero kabinetą, kad atimtų iš piliečių, kad ir prarėktą, bet vis dar balsą. Investuotojų forumo vykdomoji direktorė Rūta Skyrienė „Žinių radijo“ laidoje „Verslo pozicija“ paaiškino: „Reikalingi pokyčiai dėl viešojo intereso. Lietuvoje per viešąjį interesą dažnai spekuliuojama, kartais ir prokurorai taip elgiasi ne visai taip, kaip tur-

„Šioje sutartyje numatytas arbitražinis teismas, į kurį investuotojai galėtų kreiptis su ieškiniu valstybei, jeigu būtų pažeisti jų interesai.“

tų. Naudojamasi keletu žmonių, kurie atvažiuoja su plakatu ir rėkia, kad čia visos bendruomenės nuomonė, o iš tikrųjų visa bendruomenė galbūt nukentčia, nes į tą regioną neateina investuotojas ir nesukuria darbo vietų.“

Investuotojams kliūtis yra ne tik demokratija, bet ir šalies suverenitetas. Štai Baltijos regiono turto valdymo ir investicijų grupės „Trigon Capital“ valdybos pirmininkas, investuotojas Joakimas Helenius pasiūlė Lietuvoje įteisinti kinų kalbą kaip valstybinę ir pavadino tai „valstybės sėkmės planu“. Jam atitardamas JAV pilietybę turintis verslininkas Benas Gudelis juokais pasiūlė Lietuvai tapti 51-ja JAV valstija (DELFI, 2013-10-29). Juokas juokais, bet pagal palankumą investicijoms į pirmą vietą Europoje šoktelėjusi Lietuva, reiškia, kad mūsų valstybė tapo lengvai prieinama prostitutė, kuria tik pasinaudojama ir pamirštama. Ką reiškia intensyvi užsienio pramonė Lietuvos gamtai? Šiai, kaip ir „rėksniam su plakatais“ bei lietuvių kalbai, paprasčiausiai neliks vietos.

ORHUSO KONVENCIJA – DAR VIS PER MAŽAI NAUDOJAMAS ĮRANKIS KOVAI SU PRIMETAMA POLITIKA

Griežčiausiai pasaulyje savo aplinką sauganti Europos Sąjunga parklupo ant kelių prieš Ameriką ir pirmąjį to įrodymą matome jau šiuo metu. Jau keletą mėnesių Europoje netyla karšti debatai dėl to, ar įteisinti auginimui antrąją genetiškai modifikuotą kukurūzų veislę 1507, kurią sukūrė JAV kompanija „Pioneer“. Šie kukurūzai skirti auginti naudojant herbicidą gliufosiną, kuris žymiai toksiškesnis nei dabar plačiai naudojamas glifosatas. Gliufosinato naudojimą dar 2009 metais sustabdė Švedija, o paties chemikalo gamybos laikas Europoje pasibaigė 2017 metais. Ar

įnirtingas Europos Komisijos bandymas įteisinti šią naują GMO veislę reiškia, kad bus pratęstas ir gliufosinato naudojimas? Pamatysime netrukus. Vis dėlto kai kurios ES šalys narės pasiryžusios priešintis iki galo. Europoje jau yra vienas precedentas, kai Europos teisingumo teismas patvirtino, kad Orhuso konvencija (konvencija dėl teisės kreiptis piliečiams į teismus aplinkosaugos klausimais) yra aukščiausia visų Europos Sąjungos direktyvų. Ši žinia, ko gero nustebintų, kai kuriuos Seimo narius, kurie teigia, kad Orhuso konvencija, kuria dažnai remiasi ir Lietuvos bendruomenės, yra tik rekomendacinio pobūdžio... Taigi piliečių kova su godžiais „investuotojais“ dar nesibaigė. Numatoma pasirašyti JAV-ES laisvos prekybos sutartis kelia didžiausią iš iki šiol buvusių grėsmių mūsų teisei į švarią ir sveiką aplinką. Bet ji turi ir gerą dalyką. Ji padės mums susitelkti ir susivienyti. Ne tik Europoje, bet ir JAV, nes ir ten piliečiai kenčia dėl tų pačių korporacijų. Kovokime su JAV esančiomis negerovėmis, bet mylėkime amerikiečius kaip žmones, nes šioje kovoje mums jų labai prireiks.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga aktyviai analizuoja situaciją ir teikia siūlymus dėl GMO. Tuo tikslu LVŽS iniciatyva praėjusiais metais buvo surengta konferencija „Socialiai atsakingas verslas ir GMO“, pateikti pasiūlymai ir Seimo narė Rima Baškienė iniciavo rezoliucijos „Dėl valstybės nuoseklios pozicijos GMO klausimu“ svarstymą Seime. Ši rezoliucija, numatanti išplėsti GMO produktų ženklinimą, sulaukė didelio palaikymo tarp Seimo narių ir yra įgyvendinama Aplinkos ministerijos. Mano, kaip kandidato į Europos Parlamentą, tikslas yra stabdyti GMO plėtrą Europoje jau pačioje svarstymų pradžioje, taip išvengiant gyventojų protestų ir suteikiant vartotojams daugiau teisių pasirinkti sveikesnę ir saugesnę maistą.

Virginija Vingrienė

Miškų svarba. Ką renkames: finansinę naudą ar planetos išlikimą?

Miškas – svarbiausia Lietuvos gamtos turtų dalis, tarnaujanti visuomenės ir žmonių gerovei, sauganti kraštovaizdžio stabilumą bei gerinanti aplinkos kokybę. Tačiau vertinant iš ūkinės perspektyvos, jis suvokiamas tik kaip žaliavų ir ekonominės gėrovės šaltinis. Retas mūsų liekame patenkintas, kai staiga už lango sudarkomas vaizdas, žaliosios erdvės vietą pakeitus daugiabučio dėžutei ar atsiradus pilkai plynei. Nekalbant jau apie tai, kokias pasekmes neša masiniai miškų kirtimai globaliu mastu, klimato kaitos procesui įgaunant vis didesnį pagreitį.

Tęsinys 15 psl. ►

„Miško mediena nėra vienintelė biokuro ir baldų gamybos žaliava. Tam galima surasti visą spektrą daug geresnių ir gamtai draugiškesnių pakaitalų.“

◀ Pradžia 14 psl.

Virginija VINGRIENĖ,
Gamtosaugos aktyvistė, LVŽS kandidatė
į Europos parlamentą

MIŠKAS – KONSTITUCIJOS
SAUGOMA VERTYBĖ

Kuomet miškai laikomi ne vien ūkinės sistemos vienetu, bet itin specifine ir išskirtinai svarbia gamtos sistemos dalimi, valstybės įsipareigoja juos tinkamai saugoti ir tvarkyti, tausiai ir racionaliai naudoti, išsaugant juos ateities kartoms. Juo labiau, kad šiandien planetos išlikimui grasina pražūtingas pasekmes nešantis klimato atšilimas, vis dažniau apie save primenantis griaunamąją jėgą nešančiais gamtos kataklizmais. Įvertinant išskirtinį miško ekosistemos trapumą, jis priskirtas ir prie Konstitucijos ginamų vertybių. Todėl miško naudojimas, o ypač jo žemės pavertimas kitomis naudmenomis yra leidžiamas tik išimtiniais atvejais, siekiant tik viešojo intereso tenkinimo ir atsižvelgiant į visuomenės poreikius. Tą yra aiškiai įvardinęs Konstitucinis Teismas net dviejuose savo nutarimuose. Tačiau, skirtingai, nei referendumo dėl žemės nepardavimo užsieniečiams atveju, tokie Konstitucinio Teismo sprendimai mūsų politikų ir valstybės institucijų atstovų tar-

pe dėmesio nesusilaukė. Todėl, ūkinės reikšmės svarbą priešpastatant gamtinei ir visuomenės interesų svarbai, kas pusmetį Seime sulaukiame vis naujesnių Miškų įstatymo išimčių, kaskart vis labiau liberalizuojančių miškų kirtimo galimybes.

VAIZDAS POPIERIUJE IR
REALYBĖJE SKIRIASI

Šiandienos perspektyvoje miškų situaciją matome ne tokią gražią, kaip ją bandoma atspindėti spaudoje ar spalvotose statistikos lentelėse. Pažvelgę į tas lenteles, galime pasidžiaugti, kad Lietuvoje palaipsniui didėja miško žemės plotai. Tačiau ne vieną gamtos mylėtoją ar laisvalaikį mėgstantį leisti gamtoje stebina miškų kirtimo mastai, kuomet sudarkomas kraštovaizdis ir neatpažįstamai pakeičiama vietovė. Apie moralinę žalą su konkrečiomis vietovėmis susigvenusiam žmogui niekas net nekalba. Negalvojama ne tik apie pasekmes gamtai, bet ir apie šalia kirtimų gyvenančiųjų patiriamus nepatogumus, pasireiškiančius ir tuo, kad medieną išvežantis sunkusis transportas sugadina vietos kelius.

KAIP ŽEMĖS ŪKIS
GALI IŠGELBĖTI MIŠKUS

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga dažnai išsako kritiką netaikingiems miškų kirtimų mas-

„Įvertinant išskirtinį miško ekosistemos trapumą, jis priskirtas ir prie Konstitucijos ginamų vertybių.“

tams, priekaištauja dėl visų kirtimo atliekų sunaudojimo biokurui, nesuprantant, kad taip nuskurdinamas ir taip nederlingas miško dirvožemis. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad miško mediena nėra vienintelė biokuro ir baldų gamybos žaliava. Tam galima surasti visą spektrą daug geresnių ir gamtai draugiškesnių pakaitalų, puikiai išnaudojant žemės ūkio sritį. Tai ištis prisidėtų ne vien prie miškų išsaugojimo, bet ir sėjomainos bei užimtumo žemės ūkyje problemų sprendimo.

Biokuro gamybai puikiai tinka javų šiaudai, kurių kasmet Lietuvoje užauginama apie 4 mln. t. Be to, yra visa puokštė biokurui tinkančių energinių žolinių augalų (nendriniai dryžučiai, topinambai, šunažolės, drambliazolės). Tam puikiai tinka ir daug kritikos susilaukusios, tačiau vis labiau kelių mūsų laukuose besiskinančios pluoštinės kanapės, išauginančios apie 10 t biomasės iš 1 ha. Pasitarnautų ir kiti iš mūsų laukų dingę

pluoštiniai augalai – linai ar dar neišbandytos dilgėlės. Plėtojant pluoštinų augalų auginimą, jų žaliavomis miško medieną būtų galima pakeisti ir namų statybos, baldų pramonės ar popieriaus gamybos srityse. Tuo tikslu šiandien ne tik vykdomi eksperimentai, bet ir sėkmingai plėtojama gamyba. Problema kol kas matoma tik tame, kad nesimato entuziazmo keisti nusistovėjusius įpročius. Kaip pavyzdį galima paminėti prie biokuro pereinančias katilines, apsirūpinančias išimtinai tik kietuoju medienos kuru pritaikytais kurenti katilais. Tai skatina toliau orientuotis į miškų kirtimą ar miško ir medienos pramonės atliekų naudojimą, tuo vis labiau skurdinant miško žemę. Skrupulingai surenkamomis Lietuvos miško kirtimo atliekomis aprūpinama net ir kaimyninė Lenkija. Pati miško mediena sėkmingai išvežama ne tik į Kiniją, bet ir savo miškais turtingesnes šiaurės kaimynes – Latviją ir Švediją. Tuo tarpu Lietuvos baldų gamintojai lieka be žaliavos ir priversti mažinti gamybos apimtį.

Situacija atrodo gana liūdnai, tačiau visada išlieka bendrų diskusijų, nebijant išbandyti naujoves ir patraukiant miškų valdytojus į aplinkosauginių, bioįvairovės išsaugojimo projektų sukūrį. Juo labiau, kad palaipsniui atsiranda entuziastingų juos įgyvendinti pasiryžusių žmonių. Mano, kaip Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kandidatės į Europos Parlamentą šūkis yra tas, kad šiandien saugoti ir globoti savo šalies miškus yra kaip niekad svarbu.

Esame sąmoningi vartotojai, nes rūšiuojame atliekas? Nieko panašaus

Buitinių atliekų nerūšiuoju ir greičiausiai nerūšiuosiu. Nustebote? Jau ruošiatės rašyti piktą komentarą, koks čia žaliasis, nerūšiuojantis šiukšlių. Neskubėkite. Konteineriai, skirti popieriui, stiklui ir plastikui, stovi vos už kelių metrų nuo namų, tačiau aš neturiu ką į juos mesti.

Vitalijus BALKUS,
publicistas, LVŽS kandidatas
į Europos Parlamentą

TIESIOG NEGAMINK
ŠIUKŠLIŲ

Popierių kaupiu maišuose iki šildymo sezono, kuomet jis nukeliauja į katilą ar krosnį, švaraus plastiko (o mesti galima tik švarų) neturiu, nes stengiuosi nepirkti prekių su antrine pakuote, o stiklo tarą „priduodu“ teritoriją nuolatos prižiūrinčiam benamiui. Ir ant širdies gera, ir žmogus, ją pridavęs, naudos turės. Vis geriau nei savo rankomis remti didįjį šiukšlių verslą, kuris, išsidažęs žaliai, prisidengęs gražiomis idėjomis, nori tik vieno – kuo didesnio atliekų kalno.

Sarkastiškai juokiuosi, kai eilinį kartą mojuojama ekologine idėja rėkiant „rūšiuok“. Taip ir norisi paklausti: o kur „nepirk“, „neimportuok“ ir galiausiai „negamink“? Tiesiog negamink šiukšlių. Tiesa, juk nevalia šiais laisvosios rinkos laikais reguliuoti jo Didenybės Verslo, net jei milžiniškais kiekiais gaminamas šiukšliadėžių „užpildas“.

Juk yra visiška laisvė eikvoti išteklius, teršti aplinką, transportuoti supakuotą orą, deginti milijonus tonų kuro, o vėliau didvyriškai „kovoti“ už švarą – surinkti visą tai, kas pagaminta, atvežta ir išmesta. Juk visoje šioje grandinėje nerasite nė vieno nepatenkinto, nebent esate vartotojai, kuriems tenka garbinga misija aprūpinti žaliava utilizavimo pramonę, vis labiau pampstančią nuo surenkamų „ekologinių“ mokesčių.

AR ĮMANOMA
ATSISAKYTI PLASTIKINIŲ
PIRKINIŲ MAIŠELIŲ?

Norite pasijusti tikru disidentu? Pasiūlykite atsisakyti plastikinių pirkinėlių maišelių arba apriboti pakuotes. Patikėkite – išgirsite, kad tai esą neįmanoma ir „žmonės nesupras“. Tiesa, daugiau nei prieš pusmetį pats organizavau ir betarpiškai dalyvavau apklausoje, kurioje bandėme išsiaiškinti piliečių vartotojišką sąmoningumą. Į klausimą „Ar plastikinių pirkinėlių maišelių atsisakymas sukeltų nepatogumų?“ teigiamai ar greičiau teigiamai, kaip ir tikėtasi, atsakė šiek tiek daugiau nei pusė apklaustųjų, tačiau į klausimą „Ar pritartume plastikinių pirkinėlių maišelių draudimui?“ teigiamų ir greičiau teigiamų atsakymų buvo virš 60 proc. Štai jums, galimi oponentai, ir geriausias sąmoningumo įrodymas. Piliečiai supranta, kad bus nedideli nepatogumai, ir su jais sutinka vardan kilnesnio tikslo.

Beje, Italijoje prieš plastikinių maišelių uždraudimą virė panaši diskusija, kuriai dirgavo prekybininkai ir pakuotės gamintojai. Buvo gąsdinama, kad prekyba sustos, kad dėl daugkartinių krepšių užpuls neregėtos ligos. Tereikėjo pusmečio, kad 3/4 italų teigiamai įvertintų pasikeitimą.

„Sarkastiškai juokiuosi, kai eilinį kartą mojuojama ekologine idėja rėkiant „rūšiuok“. O kur „nepirk“, „neimportuok“ ir galiausiai „negamink“? Tiesiog negamink šiukšlių. Tiesa, juk nevalia šiais laisvosios rinkos laikais reguliuoti jo Didenybės Verslo, net jei milžiniškais kiekiais gaminamas šiukšliadėžių „užpildas“.“

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ
SĄJUNGA: BŪKIME SĄMONINGI
VARTOTOJAI!

Dar sunkiau kalbėti apie perteklinę prekių pakuotę. Juk vos palietus šią temą iš karto išnyra aibė laisvos prekybos sutarčių, direktyvų ir kitų „šventų karvių“, dėl kurių nevalia užkirsti kelią atliekų įvežimui. Na ir kas, kad žaislas vos degtukų dėžutės dydžio, o jo pakuotė vos į krepšį telpa. Vis tiek privalai įsileisti ir žaislą, ir šiukšles.

Tiesa, yra toks pakuotės mokeskis ir jį panašios mokesstinės prievolės, tačiau kokia mums, vartotojams, ar aplinkosauga besirūpinantiems piliečiams iš to nauda? Jokios, nes ir toliau išlaikyti ne patį švariausią utilizavimo verslą netauta jokios būtinybės. Beje, jei prakalbame apie šio verslo švarumą, tai aš kalbu ne apie taršą, o apie prekybą pažymomis ir apie tai, kuo dabar šiame versle domisi teisėsauga. Dar priminsiu ir apie „šiukšlių karus“, kuomet dėl atliekų tvar-

kymo verslo kovojo ir italų nusikalstamos grupuotės, ir amerikiečių mafijos Čikagoje.

Štai ir pagalvokime: ar išdidžiai sakdami „esame sąmoningi vartotojai, nes rūšiuojame atliekas“, tikrai esame teisūs? Gal tiesiog tereikia palikti stovėti parduotuvės lentynoje pernelyg išsipūtusią pakuotę, nusipirkti kiaušinius kartoninėje, o ne plastikinėje dėžutėje, vietoje „bambalio“ pasirinkti stiklo tarą – ir mūsų kiekvieno „sutaupyti“ atliekų kilogramai virs tonomis ir dešimtimis tonų. O tuomet gal neberekės ir pačios „šiukšlių pramonės“?

Taigi Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga siekia, kad būtų vystoma tokia pramonė ir prekyba, kurioje susidarytų kuo mažiau atliekų. Tik taip pasieksime ženklus atliekų sumažėjimo ir mūsų sąvartynai nespildys taip greitai. Kaip LVŽS kandidatas į Europos parlamentą siekiu, kad atliekų problema būtų sprendžiama ne vien tik pakuotės mokesčio pagalba, bet ir realiu atsakomybės pasidalijimu tarp gamintojų ir vartotojų.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos prioritetai Europos Parlamento rinkimams

EINAME:

✓ *Stiprinti ir saugoti nacionalinius Lietuvos Respublikos interesus Europos Sąjungos institucijose, ypač žemės ūkio, švietimo, kultūros, sveikatos ir aplinkosaugos srityse.*

✓ *Nutraukti Lietuvos žemdirbių diskriminacijos politiką ir suvienodinti išmokas, reformuoti ES žemės rinkos politiką.*

✓ *Remti ambicingus klimato kaitos mažinimo planus, žalią energetiką, pažangiausias sprendimus aplinkosaugos politikoje. Nevaržomo ekonominio augimo labai negali būti aukojama natūrali gamta, žmogaus ir gamtos harmonija.*

✓ *Atstovauti decentralizacijos vertybes Europos Sąjungoje. Darbo vietos turi būti kuriamos ten, kur žmonės gyvena. Energetikoje stambius pavojingus projektus turi pakeisti vietiniai sumanūs sprendimai.*

✓ *Sukurti teisinį pagrindą, kad*

visa Lietuva būtų laisva nuo Genetiškai modifikuotų organizmų teritorija, įgyvendinti vartotojų lūkesčius atitinkantį maisto produktų ženklinimą.

✓ *Europos Sąjungos mastu propaguoti aktyvias žalingų įpročių mažinimo programas. Ženkliai didinti valstybės ir ES paramą sveikos gyvensenos skatinimui.*

✓ *Kviečiame susipažinti su mūsų programa Europos Parlamento rinkimams ir dalyvauti jos kūrime:*

www.lvzs.lt/EP

PAREMK MŪSŲ POLITINES KAMPANIJAS

iki 40 lt

Tokia suma galima pervedti į abiejų rinkimines sąskaitas, deklaruoti nieko nereikia.

virš 40 lt

Reikia deklaruoti savo ir šeimos narių 2013 m. pajamas ir turtą. Suma negali viršyti 22 320 Lt vienam kampanijos dalyviui bei 10 proc. asmens 2013 m. pajamų.

ROPE

Norint paremti Europos Parlamento rinkiminę kampaniją:
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Įm.k. 195724474

LT51 4010 0510 0183 7628

Norint paremti Bronio Ropės rinkiminę kampaniją:
Bronis Ropė

LT46 4010 0510 0189 6015

Mokėjimo paskirtis: auka ir mokėtojo asmens kodas.

Remti gali tik fiziniai asmenys Lietuvos Respublikos piliečiai.

Kilus klausimams prašome kreiptis tel. 860685573

Jeitiki,
kad Lietuva turi likti

prisijunk prie

*natūraliausia, sveikiausia,
švariausia Europos šalis, kur
žmogaus ir gamtos darna kuria
dvasiškai ir materialiai
turtingą visuomenę,*

**Lietuvos valstiečių
ir žaliųjų sąjungos
veiklos**

lvzs.lt/anketa

Pasinaudok teise skirti 1 proc. pajamų mokesčio Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai iki gegužės 1 d.